

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i' in tsá² jai² líi²

Jesucristo 'in néei¹ Roma

Síi² Poo² 'e jí² lo tya' tsá² néei¹ Roma

1 1 Jna-a, Poo², síi² na 'e jí² lo tyi'naa' 'in néei¹ Roma. Jmóo³ oo jiin¹³ la to² tyu² Jesucristo. Joon Dios Jmii²¹ gatyii¹³ in jna 'e líi¹ na apóstol tya'a. Joon gatø¹²ø Dios jna 'e cwóo³ oo júu³ tyú² tya'a tya' xiiala itiin¹³ tsá².

2 Joon ni jí² tya' Dios 'e gajmaa¹ a 'in tsá² 'in nigacwo² o júu³ tya' Dios la mo jéei¹, Dios ga'íi² júu³ la mo jéei¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ tyú² do.

3 Joon 'e júu³ do faa²¹ a cwáain¹ tya' Joon¹ Dios Jesucristo 'in líi¹ i Ña'ñu¹u'. Joon cwáain¹ tya' 'e gacwéi¹ 'in Jesucristo lo juncwii²¹ galíi¹ i jún² tya' 'líi²¹² røøi¹³ David. **4** Pe joon mo gajiiin¹ in jee²¹² 'líi²¹² gajmaa¹ a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios júu³ 'e Joon¹ Dios 'ii, 'in líi¹ to² fee¹ gi 'ii.

5 Joon coon¹³ 'e gajmaa¹ a Jesucristo 'wii²¹² tyii¹ ga'ii¹³ na'a 'e 'iin²¹² in Dios Jmii²¹ jna'a joon 'e cwoo²¹ o'o júu³ tya'a la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e liseein²¹ 'in jo¹ líi² in joon jmáa¹ a nuu¹³u. **6** Joon 'naa' líi¹ naa' tsá² 'in niganúu² un 'e júu³ do, joon Dios tø¹²ø 'naa' 'e lín² naa' tsá² tya' Jesucristo.

7 Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' 'in néei¹ Roma 'in Dios 'iin²¹² in joon gatø¹²ø 'e lín² in tsá² tya'a. Mí³ ii tyani Dios Ñu¹u' joongi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'e cwauncwaa¹³ i 'naa' joon 'e seen²¹ naa' 'e tyú².

'Tin²¹² in Poo² tsafee¹³ i' in néei¹ Roma

8 Nifu, coon¹³ 'e gajmaa¹ a Jesucristo 'wii²¹² tyi' 'iin²¹² na cwóo³ oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ jilee¹²¹ 'naa' tsu la caain²¹ juncwii²¹ faa²¹ a tsá² xiiala jai² líi² naa' Dios. **9** Joon Dios ñi¹ o xiiala tíi¹³ -tsii 'naa' coon¹³ júu³ tyú² tyiia. Joon ce caain²¹ -tsii jmóo³ oo la to² tyu² Dios, cwóo³ oo júu³ cwáain¹ tya' Joon¹ on. **10** Mí³ ii tyani Dios wa'a lí² gó³ oo yajø² na 'naa' coon¹³ 'e 'yaa¹ -tsi Dios tsu ningóo¹ 'áai¹ 'e 'iin²¹² na gó³ oo. **11** Tsu 'iin²¹² na gó³ oo wa lí² cwóo³ oo 'naa' coon²¹ 'e uncoon¹³ 'naa' 'e lí² ngí² naa' 'e tyú² gi coon¹³ Dios, joon 'e seen²¹ naa' 'e tá² gi taain²¹² -'oo' coon¹³ 'e jai² líi² naa'. **12** Pe fo¹³ oo 'e lí² tya¹ -tsi' la 'oo¹²¹ yii-a' coon¹³ la jai² líi² naa' la líi² i jna'a.

13 Tsaru¹ u', 'iin²¹² na 'e liñí² 'naa' 'e 'láai² naa¹³ ga'í¹ -tsii wa igó³ oo yajø²¹² na 'naa' pe ca nano jo mo galí¹³ ii gó³ oo. Niga'í¹ -tsii gó² oo wa lí² 'íin³ to² júu³ tyiia jee²¹² 'naa' la nigalí² 'íin³ to² li catyia². **14** Tsu jna-a tíi² na fuu²¹² uu jilee²¹ mo tsá², la tsá² néei¹ fuu²¹ si moo¹²¹ 'ee, 'in 'øøi¹²¹ -tsi si jo 'øøi¹²¹ -tsi 'ee. **15** Joon tsu cwáain¹ tyiia nináa¹ tyú² tyiia icwo¹³ oo 'naa' 'in néei¹ Roma 'e júu³ tyú² tya' Dios tya' xiiala itiin¹³ tsá².

Untyúi¹ Dios tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi²i tsá²

16 Jo fa'ii²¹ líi²na júu³ tya' Dios 'e jmoo¹o tiin¹³ tsá² tsu 'e júu³ lo 'ii²¹ tya' Dios 'e jmá¹ tiin¹³ jileei²¹ tsá² 'in jai² líi². 'E júu³ lo ijmá¹ tiin¹³ tsá² Israel nifu pe jmá¹o jon tiin¹³ tsá² 'in jo seein²¹ Israel. **17** Joon 'e júu³ lo 'e²e jna' 'e jmoo¹o Dios tyúi¹ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi² tsá². Tsu jin²in ni jí² tya'a: "Jileei²¹ 'in 'ii²¹ Dios coon¹³ 'e jai² líi² iseen²¹mo coon²¹ tóø²mo."

Tsaa² tya' tsá²

18 Joon née³oo' i'é² Dios, 'in tyíin¹ ñu'fú², wúu¹ 'áai¹ 'in 'eei¹ 'ii joon jmoo¹o 'e gó². Coon¹³ 'e gó² jmoo¹o 'in tsá² no jni²¹mo 'e jai² tya' Dios. **19** Tyú² ñii¹ 'in tsá² no jilaa²¹ 'e lí² cwii¹in tsá² Dios tsu 'ña'a Dios niga'e² 'ii. **20** Tsu lí²-i líi¹ tsá² 'e jo jnéi¹ tya' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios. Ca mo garón¹ juncwii²¹ líi¹ tsá² tyú² 'e Dios 'ii joon 'oo¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ tóø²mo. Joon coon¹³ la joon jo lí² wa jo tsaa² tya' 'ido sá². **21** Xufiin¹³ 'in tsá² do galicwii¹mo Dios la joon jo mo gaun'goo²¹o 'ii 'ido lawa Dios jon'gi nigacwo¹o Dios 'maai¹³. Xujoon lí' ga'laa²¹ 'wii²¹² 'i¹-tsi 'e jo 'ee to² 'íi³. Galinu¹gi 'e gó² 'e 'øøi²¹-tsi. **22** Jin²in 'in tsá² no 'e ñii²¹²-tsi pe coon¹³ la joon galí¹i tsá² caa²¹mo. **23** Joon gaunsí²i 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹, 'in jo tyéi¹, tya' dioses jmee¹i tsá² 'in líi¹ la líi¹ tsá², 'in tyéi¹. Joon ca dioses tya'a 'in líi¹ la líi¹ joo²¹ tsí² cwáa¹, si mii²¹ 'ee, si joo²¹ ti tyún² tii² 'ee, gajmee¹ 'in tsá² do.

24 Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii ilii¹i 'in tsá² do jmáa¹a jiin¹³ 'e gó² la tí²-tsi. La joon gajmaa¹a jilaa²¹ 'e gacwo¹o tsá² fa'ii²¹ coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ 'in catyaa². **25** Gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii tsu 'wii¹³ jo jo¹ galí²i 'e jai² tya' Dios pe jo¹o galí²i 'e júu³ tajuu²¹ do. Joon 'in tsá² do gaun'goo²¹o joon gajmaa¹a nuu¹³ 'e gajmaa¹a Dios la 'íi¹³ 'e un'goo²¹o Dios Jmii²¹. iJiin¹³ 'ii-o 'e tíi²i 'e un'goo²¹o tsá² coon²¹ tóø²mo! Amén.

26 Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'in tsá² do 'e jmáa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in yaai 'e cwo¹o tsá² fa'ii²¹. Joon ca tsamí² gaunsí²i 'e jmoo¹o la tíi²i jmáa¹a coon¹³ tsañuu¹. **27** La joon jon tsañuu¹ gatúu²o jmoo¹o la tíi²i jmáa¹a coon¹³ tsamí² joon suun¹mo tsañuu¹ ruu²¹i. Joon tsañuu¹ jo jmáa¹a la 'oo²¹ 'ii 'e cwo²o fa'ii²¹ tsá². Joon moo¹ taa²¹²i 'e inf²i wúu¹ 'wii¹³ 'e gó² jmoo¹o.

28 Joon tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²in 'in tsá² do licwii¹ingi Dios Jmii²¹, nigatúu²mo Dios 'ii 'ilí² jmáa¹a 'e jo tíi²i jmáa¹a. **29** 'In tsá² 'in líi²i la joon sirøø¹i jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o: 'lää¹a coon¹³ tsamí², joon sóo²-tsi, joon suun¹mo 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Sirøø¹i 'e tsí² wúu¹i 'ido, joon tsá² 'in jngaai¹³ tsá² 'ii, joon ngii¹ to² 'noo¹ mii¹³, joongi tajúu³i. Joongi faa²¹a 'e gó² tya' tsá², jmaa¹a júu³ 'atsaa²¹. **30** Cwo²o tsaa² tsá² xeei²¹ 'uuin²¹ joon 'e¹mo Dios, joon ungøø¹i tsá² xeei²¹ joon jmoo¹o jløø³ joon 'gøøi¹³

'áai¹ júu³ tya'a. 'In tsá² la 'ii jooín²-tsi jmáa¹ 'e gó² joon jo jmáa¹ a nũũ¹³ tsacøøi¹³ tya'a. **31** Tsá² 'in jo øøi²¹-tsi 'ii, jo untsiin¹ júu³ tya'a joon 'wa²-tsi joon jo ñii¹ xiiala jmaa¹ a fee¹-tsi tya' tsá² xeei²¹, jo lii¹ i jmáa¹ a 'wo²-tsi tya' tsá² xeei²¹. **32** Tyú²-u ñi¹ 'in tsá² lo to² gatyu² Dios, ñi¹ o jon 'e tii² i júuin² 'in jmoo¹ o 'e gó² lo pe jo 'ee líi¹ 'ee jmoo¹-o jiin¹³ la jmoo¹ o do. Joon ca jløøi¹³ wa ní² 'iin jmoo¹ o la do-o jon.

Dios jmaa¹ a 'ii²¹ 'e la jai²

2 1 Tsu 'wii¹³ joon 'nu-u, doñi¹ 'iin líi¹ u'u, 'in jmaa¹ o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ jo lí² wa'a jo tsaa² tyi¹ sá². Tsu mo jmoo² o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ 'e piin²¹² 'woo²¹ o tsu jmoo² o jiin¹³ la jmoo¹ o 'ido. **2** Pe née³ oo' 'e jmoo¹ o Dios 'ii²¹ røø² mo 'ii² júu³ tya' 'in gajmaa¹ a 'e gó² do. **3** ¿Tí líi² u 'e láa² u 'e 'ii²¹ ijmáa¹ a Dios tya' tsá²? Tsu 'nu-u jmoo¹² o 'ii²¹ tya' 'in tsá² do 'in jmoo¹ o 'e gó² pe jmoo² o jon jiin¹³ la jmoo¹ o 'ido. **4** ¿Tí jo tsáai¹-o'o 'e tyú² jmoo¹ o Dios tyi¹ 'e 'wo²-tsi 'wii²¹² tyi¹? ¿Tí jo ñi² i 'e 'wo²-tsi Dios 'wii²¹² tyi¹ 'e jmáa¹ a 'e jaa²¹ -o'o coon¹³ Dios? **5** Áai¹ 'wa² -o'o joon jo mo gajoo²¹ -o'o joon coon¹³ la joon unfee¹ gi¹ 'e wúu¹ imóo¹³ o mi tí² jmi²¹² ijmá¹ Dios 'ii²¹ røø²¹, **6** mo cón² Dios tya'a la coon²¹ nigajmaa¹ a tsá². **7** Pe icwó² Dios coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ a coon²¹ tøø² mo jileei²¹ 'in ga'no² 'e 'ya² gi tya'a, joon 'in 'í² júui³, joon 'in ga'no² o 'e taa²¹ coon²¹ tøø² mo coon¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹ a. **8** Pe 'nii²¹ -tsi Dios i'e² e 'ii wúu¹ 'in 'iin²¹² in jiin¹³ 'ña'a, 'in jo jmoo¹ o nũũ¹³ la jai¹ jiin¹³ jmaa¹ o nũũ¹³ un tya' jilaa²¹ 'e gó². **9** Joon ilisá² wúu¹ joongi faí³ tya' 'in jmoo¹ o 'e gó² joon nifu tya' tsá² Israel pe ilisá² -a jon tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. **10** Pe la joon jon icwo² Dios 'in jmoo¹ o 'e tyu¹ 'e 'ya² gi tya'a coon¹³ yu júu³ i joon iliseein²¹ tyú² -u nifu tya' tsá² Israel pe la joon jon ilí² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

11 Tsu jo jmoo¹ o Dios coon²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsá², coon²¹ røø²¹ mo jilee²¹ mo tyaní¹ i. **12** Jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² jo mo galicwii¹ i 'e ley tya' Moisés jo ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'e júu³ taa¹³ ley do pe jo sineei¹³ tsalíin² mo lí² 'ii²¹. Pe jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² galicwii¹ i 'e ley tya' Moisés do ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a jiin¹³ la jin² ley do. **13** Tsu 'in tsá² 'in nuu¹ un 'e ley tya' Moisés do pe jo jmoo¹ o, jo untyúi¹ Dios 'ii. Untyúi¹ Dios jiin¹³ 'in tsá² do 'in jmoo¹ o nũũ¹³ un 'e ley do. **14** Tsu mo jmoo¹ o 'in tsá² jo seein²¹ Israel jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés, xufiin¹³ jo cwii¹ i 'e ley do, 'e lí² lawa ley tya' ña'a. **15** Joon coon¹³ 'e jmoo¹ o do lí² lawa toon¹ on 'e ley do tsi alma tya'a. Joon mi tí² jmi²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a 'e 'i¹ -tsi 'ña'a icwó¹ o tsaa² si faa²¹ a 'wii²¹² tya'a 'ee. **16** Joon jmi²¹² joon ijmá¹ Dios 'ii²¹ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a tsá² 'uuin²¹ coon¹³ 'e gajmaa¹ a Jesucristo. Joon 'e 'ii²¹ ijmáa¹ a ilí¹ la lí² 'e júu³ gacwó² jna tya' xiiala itiin¹³ tsá².

Xiiala líi¹ tsá² Israel coon¹³ ley tya' Moisés

17 Pe 'nũ-ũ fu²¹u tsá² 'e líi¹u'u tsá² Israel, joon 'i¹-o'o 'e coon¹³ ley tya' Moisés do iseen²¹mo'o tyú²-ũ joon unjløøi¹³ 'wo'o coon¹³ Dios tyi'i.

18 Ñí²-o'o 'e 'yaai¹-tsi Dios joon 'e ley do 'e² 'nũ tyíi¹³i 'e tyiin²gi.

19 Joon coon¹³ 'e 'øøi²¹-o'o líi²u 'e líi²¹i uncoon¹³ 'on 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios tyi'i tsũ 'in tsá² do líi¹i lawa tsá² tiui² jo ñí² xiafu tsalín².

Líi²u 'e líi¹u'u lawa ji² coo²¹ tya' tsá² néei¹ li nũ²¹. **20** Líi²u 'e líi¹i cwo²¹o cwáain¹ 'in báí¹ joon líi¹u'u tifo² tya' xuui²¹². Tsũ 'i¹-o'o 'e coon¹³ 'e ley do 'oo²¹o jilaa²¹ 'e jai² 'e 'øøi²¹-tsi tsá². **21** Joon 'nũ-ũ 'in 'e² tsá² xeei²¹, ¿'ee líi¹ jo 'e² 'wo'o? 'Nũ-ũ cwo²¹o júu³ tya' Dios 'e jo jma¹a tsá² 'uun²¹, ¿'ee líi¹ jmaa²¹a 'uun²¹ 'wo'o? **22** 'Nũ-ũ foo²¹o 'e jo lí² fee²¹i tsá² tsamí² tya' tsá² xeei²¹, ¿'ee líi¹ jmoo²¹o la joon 'wo'o? Nũ-ũ gali¹e¹mo'o dioses 'in jo jai² tya' tsá², ¿'ee líi¹ 'úun²¹un 'e sá² cwo¹ tya'a? **23** Unjløøi¹³ 'wo'o coon¹³ ley do pe ifaa²¹ tsá² gó² tya' Dios tsũ 'wii¹³ jo jmoo²¹on la to² tyũ² 'e ley do. **24** Tsũ ni jí² tya' Dios jin': "In tsá² jo seein²¹ Israel faa²¹a gó² tya' Dios tsaa² tyi'naa'."

25 'E la ja²mo 'íi³mo to² 'wa'a líi¹i tsá² lí² circuncidado. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e lí² do 'e gacwo¹o Dios Abraham mo ga'íi²i júu³ jai² tya'a do. Gatũũ¹ũ loo²¹ yũ¹ cúun¹ xuui²¹².) 'Íi³mo to² 'e lí² do wa'a jma¹ tsá² nũ¹³un 'e ley tya' Moisés do. Pe wa jo jma¹ tsá² nũ¹³un 'e ley do 'e lí¹ lawa jo 'ee galíi¹ 'e lí² do. **26** Joon wana jmoo¹o tsá² jiin¹³ la to² tyũ² ley do pe jo mo ga'ii²¹i 'e lí² do ilíi²in tyani Dios lawa galí¹ 'e lí² do tya'a. **27** Joon 'in nigajmaa¹a nũ¹³un 'e ley do, fiin¹³ jo ga'ii²¹i 'e lí² do, ijmáa¹a 'ii²¹ tyi'i 'in niga'ii²¹ 'e lí² do pe jo gajmaa²¹a nũ¹³un fiin¹³ 'oo²¹o 'e ley do toon¹on ni jí². **28** Joon jon' tsá² Israel la jai² 'ii 'in niga'ii²¹i jiin¹³ 'e lí² do ngú¹ taan²¹²in. Joon 'e circuncisión la jai² jon' jiin¹³ 'e lí² do 'e jma¹ tsá² coon¹³ ngú¹ taain²¹² tsá². **29** 'In tsá² 'in líi¹i tsá² Israel la jai² líi¹i la joon coon¹³ 'e 'i¹-tsi. Joon 'e circuncisión la jai² lí¹ la lí¹ coon²¹ to² gajmaa¹a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² jon'on 'e loo²¹ itú² tsá² do la to² tyũ² ley. Joon 'in líi¹i circuncisión la jai' jon' wa' 'ii²¹ tsá² 'ii pe Dios 'in 'ii²¹ 'ii.

3 1 Wana la joon, ¿'ee to² 'e jmaai¹ wa'a líi¹i tsá² tsá² Israel si 'ee to² 'íi³ 'ee wa'a líi¹i tsá² lí² circuncisión? **2** 'Áa¹mo 'íi³ to² líi²na joon tya' 'láai² 'iin¹³. Nifu gacwo¹o Dios 'in tsá² Israel do 'e júu³ tyú² tya'a.

3 ¿'Ee líi²u? Wa mo jo gajai² galíi²i 'inlíi¹³ 'in tsá² do, ¿ti líi²u 'e coon¹³ la joon jo iuntsiin¹ Dios 'e júu³ ga'íi²i do? **4** iJo lí² la joon! Tsũ Dios ijmáa¹a la jai² xũfiin¹³ jilee²¹mo tsá² tajúu³i. Tsũ ni jí² tya' Dios jin²in:

Ijin²in tsá² 'e jai² jilaa²¹ 'e nigafaa¹³a,

joon mi jma¹ tsá² 'ii²¹ tyi'i icwo'íi¹u'u 'in tyúi¹.

5 Pe wana tsaa² tyi' jmaa¹i to² 'e 'ee¹ 'e jmoo¹o Dios 'ii²¹ røø²¹, ¿ti jon' 'e gó² jmoo¹o Dios mi 'e² 'e jna' wúu¹? ('E fo¹³oo jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá².)

6 iJo lí² la joon! Tsu wana lí² jmá¹ Dios 'e gó², ÷xiiala lí² jmá¹ 'ii'²¹ tya' tsá² taan²¹² in juncwii²¹?

7 Joon wana júu³ tajuu²¹ tyiia jmaa¹i to² 'e jmoo¹o 'ya'²gi 'e jai² tya' Dios, ÷'ee lí 'óo³gi tsaa²? 8 Wa lí la joon, ÷'ee lí jo jmoo²¹o 'e gó² tsu coon¹³ la joon 'e lifee¹gi 'e tyú²? Inlíi¹³ 'in 'iin²¹² in jmá¹ 'e gó² tyii¹ 'e jin²o 'e la joon 'é² jna'a. Pe tii²mo 'in tsá² do 'ii'²¹ 'e wúu¹ iní².

Jilee²¹o' røø²na' tsaa²

9 ÷'Ee líi²u? ÷Ti tyúi¹gi tyijna' 'e líi¹na' tsá² Israel lagi 'in catyaa² do? iJo lí la joon! Tsu røø²na' tsaa² la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo seein²¹ Israel. 'E coon¹³ la joon tyu²u tsaa² to² jileei²¹ tsá². 10 Joon ni jí² tya' Dios jin²in:

Jo 'in seein²¹ 'in tyúi¹ tyani Dios jiin¹³ jaain²¹ jo seein.

11 Jo 'in seein²¹ 'in 'øøi²¹-tsi. Jiin¹³ jaain²¹ jo seein²¹ 'in 'naa¹i Dios.

12 Jilee²¹mo ningaliin² lí caai²¹. Jo 'ee to² 'iin³ jiin¹³ jaain²¹.

Jo 'in seein²¹ 'in jmá¹a 'e tyú², jiin¹³ jaain²¹ jo¹ seein²¹.

13 'E júu³ 'e 'woo²¹ 'oo²o lí la lí 'e jmá¹ 'e 'woo²¹ coon²¹ 'aa¹ tya' 'lii²¹² 'e sinó¹.

Joon coon¹³ ni sii¹³i jmoo¹o júu³ tajuu²¹.

Joon lawa 'ootyíi² tya' mii²¹ taa¹³a 'oo²o.

14 Jmaa¹³ júu³ 'laa²¹ coon¹³ júu³ tsii²¹² wúu¹i 'yeei²¹ 'oo²o.

15 Coon¹³ jon¹on tí² to² 'iin²¹² in jngaa¹³i tsaruu²¹i.

16 Doñixiia' tsaliin² 'in tsá² do jmai² mii¹³mo coon¹³ 'e gó².

17 Joon 'e fu¹ 'e ngí¹ tsá² 'e tyú² jo mo galicwii¹ 'in tsá² do.

18 Jo 'ee 'i¹-tsi wa' un'goo²¹o Dios.

19 Joon né²o' 'e jilaa²¹ 'e jin² 'e ley 'e sá² la mo jéei¹, jin²o tya' 'in tsá² 'in tii²i jmá¹ 'e ley do. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa²¹gi cwáain¹ tya' tsaa² tya'a. Joon coon¹³ la joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ tii²i 'e ilisá² 'ii'²¹ tya'a. 20 Tsu Dios jo untyúi¹ jiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹a la to² tyu² ley do. 'E ley do jmaa¹i to² jiin¹³ 'e liné²o' 'e niga'ná²a' tsaa².

Jmaa¹a Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi²i tsá²

21 Pe nano né²o' xiiala lí² untyúi¹ Dios tsá² jo 'ee unjii²i 'e ley do. Joon 'e jí² 'e taa¹³ ley do joon 'e jí² gajmaa¹a 'in tsá² gacwó² 'e júu³ tya' Dios la mo jéei¹ faa²¹o cwáain¹ tya' 'elo. 22 La lo lí² untyúi¹ Dios jileei²¹ tsá² 'in jai² líi²i. Untyú¹mo Dios jileei²¹ 'in jai² líi² 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tya'a. Joon jilee²¹mo coon²¹ røø²¹ líi¹i la jaain²¹ la jaain²¹; 23 tsu jilee²¹mo niga'nóo²o tsaa² joon jiin¹³ jaain²¹ wa galíi¹i la 'iin²¹² in Dios. 24 Pe Dios untyúi¹ tsá² coon¹³ 'e fee¹-tsi, jo 'ee gajmaa¹a tsá², tsu jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo Jesús 'wii²¹² tya'a. 25 Joon Dios gacwoo¹i Cristo lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá² mo gajúun²in. Joon mo jai² líi² tsá² Cristo 'íi³mo to² 'e fa¹ do. Joon

coon¹³ la joon ga'e² Dios tsá² 'e xufiin¹³ 'wó¹-tsi coon¹³ 'e tsaa² ga'nóo² tsá² la mo jéei¹ røø²¹ 'ii²¹ tya'a. **26** 'E² tsá² jon 'e røø²¹ 'ii²¹ tya' Dios nano joon røø²¹ 'ii²¹ tya'a ciin²¹ gi mi untyúu¹ tsá² 'in jai² líi² Jesús.

27 Wa lí¹ la joon, ¿ti lí² jmoo²¹ o' jløø¹³ 'e tyú¹na'? Jo lí¹ la joon. Tsu jo mo gali¹ 'e tyú¹na' tsu 'wii¹³ gajmoo²¹ o' jiin¹³ la to² tyu² ley do, inlii¹ o' jmoo²¹ o' 'e tyú¹na' tsu 'wii¹³ ja²mo galí²na' Jesucristo.

28 Coon¹³ la joon né²o' 'e untyú¹ Dios tsá² tsu 'wii¹³ 'e jai² líi² tsá² jo cwáain¹ cón² Dios wa nigajmaa¹ a la to² tyu² ley.

29 ¿Ti líi¹ Dios Jmii²¹ jiin¹³ Dios tya' tsá² Israel? ¿Ti jon' líi¹mo jon Dios tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel? Tyú² né²e' 'e 'ii-o líi¹ Dios tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel **30** tsu jiin¹³ jaan²¹mo Dios seein²¹. Joon untyú¹ Dios 'in líi¹ li² circuncisión tsu 'wii¹³ jai² líi² joon untyú¹mo jon 'in jo líi¹ 'e li² do tsu 'wii¹³ jai² líi². **31** Wa lí¹ la joon, ¿ti jo jmoo²¹ o' coon¹³ 'e jai² líi²na' 'e jo 'ee to² 'íi³gi 'e ley do? 'Esa la joon! Lí¹ cií¹³ jmoo²¹ o'. Jmoo²¹ o' 'e iuntsiin¹ tsá² 'e jin² 'e ley do.

Xiiala gauntyú¹ Dios Abraham

4 1 ¿'Ee ifá³a' cwáain¹ tya' 'líi²¹² tsá² feei¹ tyi' Abraham? **2** Tsu wana gauntyú¹ Dios Jmii²¹ Abraham tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹ a lí²-i jmáa¹ Abraham 'e unjløøi¹³ 'ña'a. Pe jo lí² unjløøi¹ 'ña'a tyani Dios. **3** Pe ni jí² tya' Dios jin²in: "Ja²mo galí²i Abraham Dios, joon coon¹³ la joon gauntyú¹mo Dios 'ii." **4** Tsu mo jmoo¹ o' tsá² to² 'in fii²¹² do jo cí¹ 'e 'leei¹³ tsá² do lawa' 'e 'yaa¹-tsi pe lawa'a 'e røø²¹i. **5** Pe wana jai² líi² tsá² Dios, 'in untyú¹ 'in røøi²¹ tsaa², joon jo 'ee gajmaa¹ a 'in tsá² do, pe coon¹³ 'e jai² líi² 'in tsá² do untyú¹mo Dios Jmii²¹ 'ii. **6** Joon 'líi²¹² David gajin²in xiiala jløøi¹³ 'in tsá² 'in gauntyú¹ Dios Jmii²¹ jmaai¹³ coon¹³ 'e jai² líi² jo 'e cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹ a 'in tsá² do. **7** Tsu David do gajin²in:

Jløø¹³mo jileei²¹ 'in nigajmaa¹ a Dios fee¹-tsi 'wii¹³ tsaa² tya'a. Joon niga'in¹mo-tsi 'e niga'láa² 'ido.

8 Jløø¹³mo jon 'in tsá² do 'in jo cwáain¹ cón² Dios tsaa² tya'a.

9 Jo gacwó² Dios 'e lijløøi¹³ jiin¹³ 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² circuncisión do pe nigacwó² tya' 'in jo líi¹ 'e li² do jon. Pe gafaa¹³ a' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham tsu 'wii¹³ jai² galí²i. **10** Pe né²o' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham la nu'gi 'e ga'ii²¹ Abraham 'e li² circuncisión do. **11** Joon tsu 'wii¹³ gaja²mo galí² Abraham Dios gacwo¹ o' Abraham 'e li² do 'e lí¹ la lí¹ coon²¹ sello 'e nigauntyú¹ Dios 'ii xufiin¹³ jo galí¹ 'e li² do. Joon coon¹³ la joon galí¹ 'e lí²in Abraham 'in jmii²¹ jon tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹ la jo mo ga'ii²¹ 'e li² circuncisión do. La joon jon lí² untyú¹ Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi². **12** Lí¹mo Abraham jmii²¹ tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² circuncisión do. Pe jon'on tya' 'in tsá² do 'in ga'ii²¹ jiin¹³ 'e li² do tya' cuerpo tya'a pe tya' 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² do la joon jon ja²mo líi² la

jai² galíi² 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham la nu'gi ga'ii²¹i 'e lí² circuncisión do.

'Ii²¹mo tsá² 'e júu³ ga'íi²i Dios coon¹³ 'e jai² líi²i

13 Joon Dios ga'íi²i júu³ tya' 'líi²¹² Abraham coon¹³ jún² tya'a i'ii²¹mo 'e juncwii²¹ lo lawa coon²¹ 'e gatíi²i tya'a. Pe jo ga'íi²i Dios 'e júu³ do tya' Abraham tsu 'wii¹³ nigajmaa¹a Abraham nuu¹³un 'e ley do, pe ga'ii²¹mo Dios Abraham 'e tyú² tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi²i. **14** Joon wana jiin¹³ 'in tsá² 'in nigajmaa¹a nuu¹³un 'e ley do i'ii²¹i 'e júu³ jai² ga'íi²i Dios jo 'ee to² 'íi³ 'e jai² líi²i tsá² joon 'ee júu³ jai² do 'e ga'íi²i Dios Jmii²¹ jo 'ee to² tí². **15** Tsu 'e ley do jmoo¹-o jiin¹³ 'e 'e² Dios tsá² wúu¹; pe mo jo ley sá² jo lí² 'láa² tsá² tya' ley.

16 Joon coon¹³ la joon 'ii²¹mo tsá² 'e júu³ ga'íi²i Dios coon¹³ 'e jai² líi²i, lawa coon²¹ 'e 'yaai¹-tsi Dios 'e jo jnaa¹ tsá²; 'e coon¹³ la joon ilí² tya' jileei²¹ jún² tya' 'líi²¹² Abraham. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ jai² do jon' jiin¹³ tya' 'in jmoo¹-o nuu¹³un 'e ley do, tya'a jon 'in jai² líi²i la nigajai² galíi² Abraham do, 'in líi¹i jmii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² tyani Dios 'in jai² galíi² 'ii. **17** La gajin² Dios sii²¹i Abraham do mo gajin²in: “Gajmé¹na 'nu ilíin²un jmii²¹ tsá² fúui¹.” Joon Dios do cwó²-o juncwii²¹ tya' 'in najúin¹ joon jmáa¹a lisá² li jo 'e mo lisá² la mo jéei¹.

18 Jo cu²-tsi Abraham coon¹³ Dios. Joon xufiin¹³ nasuun¹mo 'e liseein²¹ yuun²¹ tya'a jo¹-o galíi²i júu³ jai² ga'íi²i Dios tya'a, joon coon¹³ la joon galíi¹i “jmii²¹ tsá² fúui¹”, jiin¹³ la gajin² Dios: “Jiin¹³ la tí² núu¹ la joon ilí² tí² jún² tyi'i.” **19** Pe xufiin¹³ xuu 'ná¹gi tsín¹ coon²¹ cíein¹³ jiin²¹ jo gatuu²¹ 'e jai² líi²i mo ga'íi²-tsi xiiati jiin²¹ ningóo¹-o 'ña'a coon¹³ tsamí² tya'a Sara do 'in nasuun¹mo 'e caan²¹in yuun²¹. **20** Jo gacu²-tsi Abraham do jon'gi wa' jo jai² galíi²i 'e júu³ jai² 'e ga'íi²i Dios tya'a. Jiin¹³ jai²gi galíi²i jo cu²-tsi. Joon gaun'goo²¹-o 'ido Dios. **21** Joon jo¹ galíi²i Abraham 'e lí² untsiin¹ Dios 'e júu³ jai² ga'íi²i do. **22** Tsu 'wii¹³ joon gauntyú¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi².

23 Joon gataan¹an Dios ni jí² 'e nigauntyú¹i Abraham jon' jiin¹³ 'wii¹³ tya' Abraham do, **24** pe gataan¹-o ni jí² 'wii¹³ tyijna' jon. Tsu iuntyú¹mo Dios jileei²¹ 'in jai² líi²i 'ii, 'in nigajmaa¹a jiin¹ Ña'ñu¹u' Jesús jee²¹² 'líi²¹². **25** Tsu Dios gacwóo¹i Jesús ijúun¹in ityí² tsaa² tyi' joon gajmaa¹a jiin¹ 'ido tún¹ 'e lí² jmaa¹a 'e liseen²¹na' tyú² tyaníi¹i.

Wana jai² líi²na' jo 'e tsaa² røø²¹na'

5 **1** Joon la joon tsu 'wii¹³ nigauntyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e jai² líi²na' cwosaan²¹-o' tyú² tyaníi¹i 'wii¹³ 'e nigajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi'. **2** Tsu coon¹³ 'e jai² galíi²na' niga'ii¹³na' 'e fee¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyijna'. Joon jmoo²¹-o' jløø¹³na' siján³an' i'ii¹³na' 'e 'ya²gi tya' Dios. **3** Pe jon' jiin¹³ 'elo, pe jmoo²¹-o' jløø¹³na' coon¹³ 'e wúu¹ nee²¹en' tsu nee²¹-o' 'e nee²¹en' wúu¹ 'e 'e²e jna' 'e

jmoo²¹o' taa²¹a'. 4 Joon 'e jmó²o' taa²¹a do jmoo¹o júu³ 'e nali¹i'. Joon 'e gali¹i' joon tsáa¹mo-tsi' 'e lí² jmá¹ Dios 'e júu³ ga'íi²i do. 5 Joon jo fa'íi²¹ líi¹na' coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' tsu Dios nigacwo¹o jna' Espíritu Tyú² tya'a, joon 'in Espíritu Tyú² do 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² do lí²-i 'iin²¹²mo' tsá² la 'iin²¹²in Dios tsá².

6 Tsu la 'ii²¹² jo lí² jmó²na' tiin¹³na' yiia', 'in Cristo do, mo gati² 'ii²¹, gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó². 7 'Áai¹ tyan¹ to² wa'a júuin² tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹ xufiin¹³ 'in tyú²mo 'in júuin² do. Li cón² jo ngáa¹mo wa 'áa¹mo tyúi¹ 'in 'ná¹ júin¹ do iliseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in lí² júuin² cwáain¹ tya' 'in tyúi¹ do. 8 Pe Dios, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in jna' gacwoo¹o júin¹ Cristo 'wii²¹² tyi' xufiin¹³ tsá² røøi²¹ tsaa² jna'. 9 Joon nano, nigauntyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyi' mo gajúun²in. Joon coon²¹ 'ii¹³gi líi²na' iláa¹i jna' 'e wúu¹ li tséi¹ 'wii²¹² tya'a. 10 Tsu wana gajmaa¹a Dios 'e seen²¹na' tyú² coon¹³on la 'ii²¹² 'eei²na' 'ii coon¹³ no gajúun²in Jóon¹on; coon²¹ 'ii¹³gi líi²na' ijmáa¹a tiin¹³na' coon¹³ 'e seen²¹in tsu nano seen²¹na' tyú² coon¹³on. 11 Pe jon' jiin¹³ 'elo, pe jmoo²¹o' jløø¹³na' coon¹³ Dios 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi', tsu 'wii¹³ Cristo saan²¹an' tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹.

Adán coon¹³ Cristo

12 Joon ga'í² tsaa² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e ga'láa¹a jaain²¹ tsá² joon júun²mo tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² do 'e ga'í² juncwii²¹. Joon coon¹³ la joon 'ná¹ júun¹mo jileei²¹ tsá² tsu jilee²¹mo niga'noo¹o tsaa². 13 La nu'gi 'e lisá² ley niga'noo¹o tsá² tsaa² xufiin¹³ jo gacón² Dios cwáain¹ mo jo ley mo sá². 14 Pe ca ga'noo¹o Adán do tsaa² ca gacwo¹ Dios Moisés 'e ley do gajúun²mo 'in niga'noo¹o tsaa² xufiin¹³ jo ga'láa¹a la ga'láa¹ Adán do. Joon mo 'øøi²¹-tsi tsá² 'e gajmaa¹a Adán do coon¹³ la jon lí² 'øøi²¹-tsi 'ee 'ná¹ jmáa¹a Cristo, 'in ijó¹ ciin²¹gi.

15 Pe 'e cwó² Dios tsá² 'yaa¹-tsi jo li la li 'e tsaa² ga'noo¹o Adán. Tsu coon¹³ coon²¹ tsaa² do, 'e ga'noo¹o jaain²¹ tsá², fúu¹mo tsá² gajúin¹. Pe 'e nigacwoo¹ Dios 'e tiin¹³ tsá², jo 'ee 'laa¹³ tyíin¹, 'wii¹³ jaain²¹, Jesucristo, fee¹gi lagi 'e tsaa² do, joon tyú²-u tya' tsá² fúui¹. 16 'E tsaa² do tya' jaain²¹ tsá² jo li la li 'e jmoo¹o Dios tiin¹³na'. Tsu coon¹³ 'e coon²¹ tsaa² do galisá² 'ii²¹ tya' tsá² fúui¹. Pe coon¹³ 'e jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá², xufiin¹³ 'láai¹ tsaa² ga'noo¹o tsá² iuntyú¹mo Dios 'ii jo 'e 'laa¹³ 'ná¹. 17 Galí² ijúun²in tsá² 'wii¹³ tya' tsaa² tya' jaain²¹ tsá². Pe coon²¹ 'ii¹³ 'líi¹gi tya' 'in untyúi¹ Dios, jo 'ee 'laa¹³ 'ná¹, ilí² tyu²-u to² 'e juncwii²¹ múui² 'wii²¹² tya' 'in tsá² jaain²¹ 'in sii²¹ Jesucristo.

18 Coon¹³ cwáain¹ tya' Adán do galisá² 'ii²¹ tya' tsá² fúui¹ 'wii¹³ tsaa² tya' jaain²¹ tsá² do. Pe cwáain¹ tya' Jesucristo do gauntyú¹mo Dios jileei²¹ 'wii¹³ 'e tyú²-u gajmaa¹a 'in tsá² jaain²¹ do. 19 'øøi²¹-tsi tsá², 'e coon¹³ 'e jo gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá², fúu¹mo ga'noo¹o tsaa² pe la

joon jon 'e gajmaa¹a nũũ¹³un jaain²¹ tsá² joon galí² 'e tyú¹mo fúui¹ tyani Dios.

20 Joon 'e ley do 'e gajó² 'e lifee¹gi tsaa² tya' tsá². Pe li ganga'láai¹gi tsaa² tya' tsá² 'e feei¹-tsi Dios galifee¹gi jon. **21** Galí²-i la joon 'e la gajúuin² tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² ga'noo¹o 'e feei¹-tsi Dios lí²-i jmá¹ tsá² tyú² tyaní¹i joon cwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñũ¹u' Jesucristo.

Na'lii²¹²mo' wa' 'naa²¹gi' tsaa² pe jiin¹o' coon¹³ Cristo

6 1 ¿Ee ijmo²¹o' jon? ¿Ti 'naa²¹gi' tsaa² 'e coon¹³ la joon lí² 'e¹ Dios jna' xiiala fee¹-tsi tyi'? **2** i'Esa la joon! Tsu na'lii²¹²mo' wa' 'naa²¹gi' tsaa². Joon wa la joon jo lii¹gi' sáan¹³an' 'noo²¹o' tsaa². **3** ¿Ti jo ñí² 'naa' 'e jile¹e' gasaa²¹na' jmii²¹ 'e ilicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús, mo gasaa²¹na' jmii²¹ lawa'a 'e gajuun²¹mo' coon¹³on? **4** Lawa ga'á¹mo' caan²¹mo coon¹³ Cristo joon na'lii²¹²mo'. Joon coon¹³ la joon lí²-i jiin¹i tún¹ 'e lisáan¹³an' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Tsu coon¹³ la joon gajiiin¹in Cristo jee²¹² 'lii²¹² coon¹³ 'ii²¹ 'ya²gi tya' Ñũ¹u'.

5 Tsu wana uncaan²¹na' coon¹³ Cristo mo gajúun²in; la joon jon iuncaan²¹na' coon¹³on mo gajiiin¹in. **6** Tsu nee²¹o' 'e mo gajúin¹ Cristo tsaa¹ crúu¹³ jna'o' 'e lí¹na' lawa mo jéei¹ gajúun²mo' jon coon¹³on tsaa¹ crúu¹³ do. Joon coon¹³ la joon lí² 'iin² 'e 'lí¹na' tsá² 'in ngii¹i to² 'noo¹o tsaa². Joon jo lí¹gi' tsa'leei¹³ jmoo²¹o' nũũ¹³u' jiin¹³ la to² tyu² tsaa² 'e gó². **7** Tsu 'lii²¹² jo lí²gi' 'noo¹o tsaa². **8** Wa mo'o gajúun²na' coon¹³ Cristo tsáa¹mo-tsi' isaan²¹o' coon¹³on, **9** tsu nee²¹o' 'e mo ngayuui¹³ gajiiin¹ Cristo jee²¹³ 'lii²¹² do coonti jo jmii²¹² wa'a júuin²gi tún¹. Jo lí²gi tyu² 'mó¹ to² 'ii. **10** Tsu mo gajúin¹ Cristo, cafu gajúun²in cwáain¹ tya' tsaa², pe nano la seen²¹mo seein²¹ tya' Dios. **11** La joon jon 'naa' cwolfi¹naa' 'e 'lii²¹²naa' wa' 'noo¹gi' tsaa² pe cwoseen²¹naa' jiin¹iin' tya' Dios sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñũ¹u' Cristo Jesús.

12 Tsu 'wii¹³ joon jo cwo²naa' yaanaa' 'e tyu² tsaa² to² 'naa' 'e jo jmaa²aa' núũ¹³un jilaa²¹ 'e gó² 'e soon²¹in ngú¹ taan²¹²naa'. **13** Jo cwoo²oo' ngú¹ taan²¹²naa', jiin¹³ xu, wa'a 'noo¹gi' tsaa². Li' cii¹³i jmaa²aa'. Cwoo²oo' ngú¹ taan²¹²naa' Dios lawa tsá² 'in nijúin¹ joon gajiiin¹in tún¹. Cwo²naa' yaanaa' Dios 'e jmaa²aa' 'e tyú². **14** Tsu 'e tsaa² do jo lí²gi tyu² to² 'naa'. Joon jo lí¹naa' tsá² 'in 'ná² jmá¹ 'e ley dó², pe lí¹naa' tsá² 'in ga'ii²¹ 'e feei¹-tsi tya' Dios.

Júu³ cwáain¹ tya' 'in tyu² to² jna'

15 ¿Ee lí²naa'? ¿Ti 'naa²¹gi' tsaa² tsu 'wii¹³ lí¹na' tsá² 'in jo 'ná² jmoo²¹gi' 'e ley do pe lí¹na' tsá² 'in niga'ii²¹ 'e feei¹-tsi tya' Dios? i'Esa la joon! **16** Tsu tyú² ñí² 'naa', wa cwó² tsá² yaai, 'e jmáa¹a to² tya' jaain²¹ ñi'fii²¹² tsá² 'e jmáa¹a nũũ¹³un, lí¹i tsá² tya' 'in ñi'fii²¹² do. Joon 'ná² jmáa¹a nũũ¹³un to² tyu² 'ido. La joon ilí² wa'a cwo² tsá² yaai 'e lí¹i tsá²

'in tyu¹² tsaa² to² 'ii, joon ijúun²in li tyéi¹, si cwo¹² tsá² yaai 'ee²¹ 'e jmáa¹a nuu¹³un to² tyu¹² Dios 'e seen²¹ coon²¹ juncwii²¹ 'e coon²¹ tsáa¹. **17** Pe cwocwó³o' 'maai¹³ Dios, xufiin¹³ galí¹naa' tsá² 'in tyu¹² tsaa² to² la mo jée¹, nigajmaa²aa' núu¹³un la jai¹² 'e júu³ tyú² niga¹² tsá² 'naa'. **18** Joon mo galáa²naa' jee²¹² tsaa² ga'ii¹³naa' 'e jmaa²aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹. **19** (Joon fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ 'e síi¹ tsá² 'e coon¹³ la joon²¹ lí 'øøi²¹-oo'.) Joon la gacwoo²naa' yaanaa' la mo jée¹ 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e gó², la joon jon nano, cwoo²naa' yaanaa' jmaa²aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹ 'e lín²naa' coonti tsá² tya' Dios.

20 La 'ii²¹² líi¹naa' tsá² 'in tyu¹² tsaa² to² jo mo gajmaa²aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹. **21** Pe 'ee gajmaa²aa' coon¹³ 'e gajmaa²aa' la mo jée¹ 'e la no cwó² 'naa' fa'ii²¹? Jiin¹³ 'e júun²moo'. **22** Pe nano niláa²moo' tsaa² joon ga'ii¹³naa' 'e jmaa²aa' la to² tyu¹² Dios. Joon coon¹³ 'elo líi¹naa' tsá² tya' Dios, joon li tyéi¹ i'ii¹³naa' coon²¹ juncwii²¹ itaa²¹a coon²¹ tøø²mo. **23** 'E 'leei¹³ tsá² 'e jnaa¹a mo 'noo¹o tsaa² jiin¹³ 'e ná¹ júun²mo. Pe cwo¹o Dios tsá², jo 'e 'laa¹³ tyíin¹, coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹a coon²¹ tøø²mo sicaain²¹ coon¹³ Ña'ñu¹u' Cristo Jesús.

Lawa'a icuu¹³mo cwoo²¹o tsá² coon¹³ Jesús mo jai² líi²i tsá² 'ii

7 **1** Tsaru¹u', cwii¹oo' 'e ley do, joon ñí³oo' 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² 'e ley do jiin¹³ la jee²¹² 'e seen²¹mo tsá². **2** Lí¹ lawa jaain²¹ tsamí² 'in nicuui¹³ cwoo²¹o. La 'ii²¹² seen²¹ 'in ñuu¹ tya'a do sicíin¹in coon¹³ 'ido jiin¹³ la to² tyu¹² ley do. Pe wana nijúin¹ ñuu¹ tya'a galáa²mo 'in tsamí² do 'e to² tyu¹² ley do 'e sicaain²¹ coon¹³ 'ido. **3** La joon wana tiui² tsamí² ñuu¹ tya'a la tyi seen²¹ ñuu¹ tya'a do, joon cuu²¹i cwoo²¹o coon¹³ tsá² xeei²¹ joon 'noo¹o tsaa² lawa 'e cwuu¹i coon¹³ tsá² xee²¹mo. Pe wana nijúin¹ ñuu¹ tya'a, galáa²mo 'in tsamí² do 'e to² tyu¹² ley do joon lí²-i cuu²¹i cwoo²¹o tún¹ jo 'e tsaa² 'noo¹o.

4 La joon jon 'naa', tsaru¹u', lawa'a nijún¹moo' 'e tyu¹²gi ley to² 'naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo. Joon coon¹³ la joon ilisá² coon²¹ 'e xia²¹ ityu¹² to² 'naa'. Joon nano nalíi¹naa' tsá² tya' Cristo 'in nigajiin¹ jee²¹² 'líi²¹². 'E coon¹³ la joon 'e 'ín³na' to² tya' Dios. **5** Tsu la jee²¹² 'e seen²¹na' 'e 'ná¹ jmoo²¹o' jiin¹³ la 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²na', 'e ley do 'e jmái¹ to² 'e unjnaa¹a-tsi 'e gó² 'e 'i¹-tsi ngú¹ taan²¹²na'. Joon 'elo jmaai¹ to² jiin¹³ 'e 'ná¹ júun²mo'. **6** Pe nano nijúun²mo' 'e lí² tyu¹²gi ley to² jna' la galí¹ la mo jée¹, joon naláa²mo' 'e lí² jmoo²¹o' la to² tyu¹² Dios coon¹³ 'e juncwii²¹ 'múui² 'e gacwó²o Espíritu Tyú² tyijna' jon' wa' jmoo²¹o' la to² tyu¹² 'e ley tsaai¹ do 'e toon¹on ni mo'jí² do.

'E² 'e ley do jna' 'ee 'e tsaa²

7 'Tí lí² faa¹³a' jon 'e ley do 'e lí¹ tsaa²? i'Esa lí² la joon! Pe jo mo galicwii¹na' tsaa² wa jo mo galisá² ley do. Tsu wana 'e ley do jo mo

gajin²in: “Jo cwasóon²un 'e sá² tya' tsá² xeei²¹”, jo mo galiñí³ii 'e tsaa² wa'a sóon²in tsá² 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. **8** Joon tsifu mo nú³uun 'e ley do, 'e gó² 'e 'yü ngú¹ taan²¹²na ga'láa² 'wii²¹² 'e sóoin² jilaa²¹ níi² 'e gó² 'e sá². Tsu mo jo ley sá² jo cwíi³ jna tsaa². **9** Galisá² coon²¹ sii¹³ mo jo mo cwíi³ii tsaa² tsu jo ley do sá², joon galíi¹na 'e tyú¹moo tyani Dios. Pe mo ngíi²gi joon gajó² 'e ley do, joon 'e gó² 'e 'i¹-tsii lawa'a gajin¹o tún¹ joon galiñí³ii xiiala gó² 'e líi¹na tyani Dios. **10** Joon 'e ley do 'e gacwó² Dios 'e liseen²¹na tyú² tyaní¹i galí¹i galiñí³ii 'e seen²¹na 'e jmóo³oo 'e gó²; joon 'e gó² do lawa'a gajmáa³aa coon²¹ coon¹³ Dios. **11** Tsu 'e gó² 'e 'i¹-tsii gacon²on jna too² coon¹³ 'e ley do. Galíi²na 'e uncaan²¹na coon¹³ Dios pe gajmáa³aa coon²¹.

12 Joon 'e ley do 'e tyú² 'áa¹mo do; joon jilaa²¹ to² tyu² Dios 'e tyú² 'áa¹mo jon. Jmaai¹³ 'e røø²¹ tyu² Dios to² 'e jmaai¹ to² tya' tsá². **13** Wana la joon, ÷ti gajmaa¹a 'e tyú² do 'e líi¹na coon²¹ coon¹³ Dios? 'iEsa la joon! 'E gó² 'e 'i¹-tsii do gajmaa¹a 'e líi¹na coon²¹ coon¹³ Dios. Joon coon¹³ la joon ga'e²e jna xiiala lí¹ tsaa². 'E tyú² ga'e²e jna xiiala lí¹ tsaa² 'e coon¹³ la joon liñí³ii xiiala gó² 'áai¹ lí¹ tsaa² do.

14 Nee²¹o 'e gacwó²o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ley do. Pe ngú¹ taan²¹²na tyu² to² jna joon líi¹na lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' tsaa² 'in lí² jmá¹ nuu¹³un jiin¹³ la to² tyu² tsaa² do. **15** Tsu jo 'øøi²¹-tsii jilaa²¹ 'e jmóo³oo; jo jmóo³oo jiin¹³ la 'iin²¹²na xujoon jmóo³oo jilaa²¹ 'e jo tí²-tsiioo. **16** Pe wana jmóo³oo jiin¹³ la jo tí²-tsii jmóo³oo, coon¹³ la joon jmóo³oo júu³ 'e tyú² 'e ley do. **17** Joon jon' jna 'e 'in jmoo¹o 'e gó² do pe 'e gó² 'e 'yü ngú¹ taan²¹²na. **18** Tsu ñí²oo 'e jo 'ee tyú² sá² tyiia jee²¹² ngú¹ taan²¹²na tsu 'iin²¹²na jmáa³aa 'e tyú² pe jo tí²na. **19** Jo jmáa³aa 'e tyú² 'e 'iin²¹²na xujoon jmáa³gii 'e gó² 'e jo 'iin²¹²na jmáa³aa. **20** Wana jmóo³oo 'e jo 'iin²¹²na jmáa³aa joon jon' jna-a 'in jmoo¹o 'e do pe 'e gó² 'i¹-tsii 'yü ngú¹ taan²¹²na 'e jmoo¹o 'e do.

21 La lo tsangíi²na: mo 'iin²¹²na jmáa³aa 'e tyú² joon xu 'e gó² jmóo³oo joon. **22** Coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsii tí²-tsii 'e ley tya' Dios, **23** pe li³i 'e 'yü ngú¹ taan²¹²na coon²¹ 'e jniíi²¹ jo cwó² 'e jmáa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²na. 'E jniíi²¹ do li la li coon²¹ ley tya' 'e gó² 'e 'yü ngú¹ taan²¹²na 'e tyu² to² jna 'e joon jo cwó² láai² jna.

24 iTsá² 'in fúu² 'áai¹ jna! ÷lin 'in iláa¹i jna coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na ijmáa¹a ijúun²na? **25** 'Ña'a Dios Jmii²¹ lí² láai¹ jna coon¹³ 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi'. iMaa¹³mo Dios! Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na jmáa³aa 'e ley tya' Dios do tyu²u jna to² pe coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na líi¹na tsa'leei¹³ tya' 'e ley tya' 'e gó² 'e 'yü ngú¹ taan²¹²na.

Xiiala lí¹ 'e juncwii²¹ cwó² Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

8 1 Joon nano jo jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús, 'in jo ngí¹ to² jmoo¹o 'e 'yaai¹-tsi ngú¹ taain²¹² pe jmoo¹-o 'e 'yaai¹-tsi 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. **2** Joon 'e ley tya' 'in

Espíritu Tyú² do 'in gacwo² jna juncwii²¹ 'e sicaan²¹ na coon¹³ Cristo Jesús nigaláai¹ jna tya' 'e ley tya' 'e gó² do joon wa'a 'e 'ná¹ júun² na.

3 Tsu Dios gajmaa¹ a coon¹³ Cristo do jilaa²¹ 'e jo lí² jmáa¹ a 'e ley tya' Moisés jiin¹³ coon²¹ jmi²¹². Tsu 'e ngú¹ taan²¹² na' do gajmaa¹ a la wa'a jo 'ee 'ii²¹ galisá² tya' 'e ley do 'e untsiin¹ in. Pe Dios gasii¹ in Joon¹ on 'e tsa'íi² ngú¹ taan²¹² na' 'e gacwói¹ 'ña'a lawa coon²¹ fa¹ 'e tyí² tsaa² tya' tsá². Joon coon¹³ la joon gajmaa¹ a 'ii²¹ tya' tsaa² 'e 'yu ngú¹ taan²¹² na'. **4** La lo gajmaa¹ a 'e coon¹³ la joon lí² jmoo²¹ o' jilaa²¹ 'e tyú² jiin¹³ la to² tyu² ley do, jo 'ná² ngí² gi' to² tyu² 'e ngú¹ taan²¹² na' pe lí² ngii²¹ i' jiin¹³ la 'iin²¹² in 'in Espíritu Tyu² do.

5 Joon 'in tsá² 'in ngí¹ to² jmoo¹ o' jiin¹³ la to² tyu² ngú¹ taan²¹² in, cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaai¹ to² ngú¹ taan²¹² in do. Joon 'in ngí¹ to² jmoo¹ o' jiin¹³ la 'iin²¹² in Espíritu Tyú² do 'i¹-tsi jiin¹³ tya' 'in Espíritu do.

6 Joon wa ngí¹ tsá² cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaai¹ to² ngú¹ taan²¹² in jmaai¹³ jiin¹³ 'e júun² mo pe wa 'i-tsi tsá² jiin¹³ tya' 'in Espíritu Tyú² do jmaai¹³ 'e seen²¹ mo tsá² joon sií¹ tyú²-tsi tsá² tyani Dios. **7** Joon jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi do lawa'a 'e¹ mo Dios tsu jo 'iin²¹² in jon'gi cwói¹ 'ña'a wa'a tyu² ley do to² 'ii. **8** Tsu 'wii¹³ joon, 'in ngí¹ to² jmoo¹ o' jiin¹³ la to² tyu² ngú¹ taan²¹² in jo lí² jmáa¹ a la 'yaa¹-tsi Dios.

9 Pe 'naa' jo ngí² ii' to² jmoo² oo' jiin¹³ 'e 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹² naa', pe 'e 'yaa¹-tsi 'in Espíritu Tyú² do. Tsu 'in Espíritu Tyú² do 'e 'yuu¹ mo ngú² taan²¹² naa'. Joon wana jo 'yuu¹ i' 'in Espíritu Tyú² do ngú¹ taan²¹² in tsá² jo lí¹ i' 'in tsá² do tsá² tya' Cristo. **10** Pe wana 'yuu¹ i' Cristo ngú¹ taan²¹² naa', 'in alma tyi'naa' jiin¹ o' tsu nigauntyú¹ mo Dios 'naa' xufiin¹³ ngú¹ taan²¹² naa' 'ná¹ ijúun² in 'wii¹³ tya' tsaa². **11** Joon wana 'in Espíritu Tyú² tya' 'in nigajmaa¹ a jiin¹ Cristo Jesús jee²¹² 'lii²¹² 'yuu¹ i' jee²¹² 'naa', la joon jon 'in Dios do 'in gajmaa¹ a jiin¹ Jesús ijmáa¹ a jiin¹ jon cuerpós tyii' 'e 'ná¹ júun² in. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu tya' Dios 'in 'yuu¹ i' jee²¹² 'naa' ijmáa¹ a jiin¹ 'naa'.

12 Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹ u', jo tii² na' ngí² i' to² tyu² ngú¹ taan²¹² na'.

13 Tsu wana ngí² ii' jiin¹³ la to² tyu² ngú¹ taan²¹² naa', 'ná¹ júun² naa'; pe wana coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² do jmoo² oo' 'e lawa'a 'e júun² mo ngú¹ taan²¹² naa'. Joon jo jmoo²¹ gi' la to² tyu² 'e coon¹³ la joon 'e seen²¹ naa'.

14 Jileei²¹ 'in 'e² 'in Espíritu tya' Dios xiiala 'ná¹ ngí¹ lí¹ i' jón¹ Dios.

15 Tsu 'in Espíritu 'in niga'ii¹³ naa' jo lí¹ i' la líi¹ espíritu 'in tyu² to² 'ii³ 'naa', 'in lí² jmá¹ 'goo² oo'. In Espíritu 'in niga'ii¹³ naa' nigajmee¹ i' jna' jón¹ Dios. Joon coon¹³ 'in Espíritu do fee¹³ na' Dios: “Ñu¹ u”. **16** Joon 'in Espíritu do røø²¹ sí¹ i' coon¹³ espíritu tyi' 'e lí¹ na' jón¹ Dios. **17** Joon ilíin² na' jón¹ on i'ii¹³ na' 'e tii² na' jiin¹³ la júu³ ga'íi² Dios tyijna'. Caan²¹ mo coon¹³ Cristo i'ii¹³ na' 'e tii² na' do. Tsu mo nee²¹ en' wúu¹ caan²¹ mo coon¹³ Cristo la joon jon i'ii¹³ na' caan²¹ mo coon¹³ on 'e 'ya² gi' tya'a.

18 Tsu líi²na 'e wúu¹ nee²¹e' nano jo 'ee to² tí² mi uncíin² 'e wúu¹ do coon¹³ 'e 'ya²gi ijnee²¹ tyijna' mi liciin²¹gixu. **19** Tsu la tøø² juncwii²¹ sijáan¹an 'áa¹mo ca mi tí² 'ii²¹ icwó² Dios jóon¹on jilaa²¹ 'e tii²i. **20** Tsu 'e juncwii²¹ lo galí¹ 'e jo 'ee to² íi³-in. Galí²-i la joon jon' wa'a gali'in²¹²in 'e fu juncwii²¹ la joon, pe tsu 'wii¹³i la joon gali'in²¹²in Dios Jmii²¹. Joon sijáan¹an ca mi lí² sít²i. **21** 'E juncwii²¹ lo sijáan¹an ca mi láai² 'e gó² sijniíi¹³ tya'a joon lí² 'ii²¹i 'e 'ya²gi 'e siláa²i la siláai² jóon¹ Dios. **22** Joon ca jmii²¹² no jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios 'oon²on. 'Oon²on la 'oon²on tsamí² mi li cuu²¹ tya'a iliseein²¹ jóon¹on. **23** Joon jiin¹³ 'e gajmaa¹a Dios do 'oon²on pe jna' jon 'ón²on' xufiin¹³ niga'ii¹³na' 'in Espíritu Tyú² do lawa coon²¹ 'e tsáai¹ tsi' i'ii¹³na' jilaa²¹. 'Ón²on' 'áai¹ joon siján³an' ca mi líin¹na' jóon¹ Dios 'in 'in gacwaan¹³in. Joon coon¹³ la joon 'e ngú¹ taan²¹²na' ilí² siláa² **24** tsu natiin¹³na' coon¹³ 'e siján³an'. Pe wana jøø²ø tsá² 'e sijáan¹an joon jo sijáan¹gi. Tsu wana 'e jøø²ø tsá² jo 'ná² sijáan¹an. **25** Pe wana jo jøø²¹ø 'e siján³a' 'ná¹ jon²du' coon²¹ tún².

26 Coon¹³ la joon jon 'in Espíritu Tyú² do tya' Dios uncoon¹³ jna' coon¹³ jilaa²¹ wa jo pí³-tsi'. Tsu jo né²na' faa¹³a' júu³ tyú² jiin¹³ la tii² jna'. Pe 'in Espíritu Tyú² do mii¹i tyani Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e saai¹-tsi 'e jo lí² faa²¹a coon¹³ jmíi¹ tya' tsá². **27** Joon Dios, 'in ñí² jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá², ñí²o 'e 'iin²¹²in jin²in 'in Espíritu Tyú² do tsu 'wii¹³ 'in Espíritu do mii¹i 'wii²¹² tya' 'in cwii¹in Dios jiin¹³ la 'i¹-tsi Dios.

Li¹i' sicaan²¹na' coon¹³ Cristo

28 Tsu né²o 'e jilaa²¹ 'e tsangí²na' gajmaa¹a Dios 'e sá² 'e tyú² tya' 'in 'iin²¹²in 'ii, 'e tyú²-u tya' 'in gatø² Dios iuntsiin¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in. **29** Tsu 'in galicwii¹in Dios la mo jéei¹, 'ii jon nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wiin²¹² wa'a ilíi²in la líi¹ Jóon¹on, 'e coon¹³ la joon 'in jóon¹on do ilíi²in 'in feei¹gi jee²¹² 'in ruu²¹i fúui¹ do. **30** Joon 'in nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wii²¹², gatø¹o jon; joon 'in nigatø²ø, nigauntyú¹mo jon; joon 'in nigauntyú¹ Dios, 'ii jon gacwo¹ Dios ilíi²in la líi¹ Jóon¹on do.

31 ¿Ee jon 'e faa¹³a' cwáain¹ tya' 'elo? Wana 'i¹-tsi Dios 'e tyú² tyi', jo 'ee cwáain¹ tyi' wa 'ei¹ tsá² jna'. **32** Tsu wana jo¹ gasáai¹ Dios Jóon¹on pe gajaan²¹mo Jóon¹on 'wii²¹² tyijna', ¿ti jo cwo¹ Dios jna' jilaa²¹ caan²¹mo coon¹³ Jóon¹on? **33** ¿'In lí² cwo²o tsaa² 'in nigatyii¹³in Dios? Tsu Dios 'in niga'ii²¹i 'ii. **34** ¿'In lí² píi²in lí² 'ii²¹? Tsu Cristo 'in nigajúin¹ 'wii²¹² tya'a. Joon 'ii-o gajiiin¹in jee²¹² 'lii²¹² joon nano tyíin¹ lí² cwo²¹ Dios tsáa¹, mii¹i 'wii²¹² tyi'. **35** ¿'In jon lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'? ¿Tí lí² jmáa¹a 'e wúu¹ né²e' 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna', si lí² jmáa¹a 'e faí³ sáan³an' 'ee 'e jo¹ 'iin²¹²gi Dios jna'? La joon jon wa'a øøi¹ tsá² jna', si júun²na¹ 'oo² 'ee, si 'ná² sin¹in' 'ee, si toon²¹on' tóin¹ 'mó¹ 'ee, si tí lí² jó¹ 'mó¹ tyi' 'ee. ¿Tí lí² 'elo jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'? **36** La gajin² ni jí² tya' Dios:

'Wii²¹² tyi'i sáan³an' tóin¹ 'mó¹ la coon²¹ jmi²¹²; joon líi² tsá² 'e líi¹ jna' la líi¹ joo'saa²¹ 'in jngaai¹³ tsá².
37 Pe coon¹³ jilaa²¹ 'elo, jna' líi¹na' tsá² 'in gali²i jo 'ee gali² tya'a. Gali¹i 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'in nigali¹iin²¹²in jna'. **38** Joon tsáa¹mo-tsii 'e jo sá² jiin¹³ coon²¹ ilí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'; tsu wa júun²na' si seen²¹na' 'ee jo lí². Jon' 'in ángeles si 'in tyu² to² 'ii 'ee; jon'gi 'e 'ii²¹ 'e sá² tya'a; 'e tsangí²na' no si itsangí²na' tsa'oo²¹, 'yíia¹ 'ee; **39** jon'gi 'e sá² fu ñii¹³ si 'e sá² fu 'wóo¹ 'ee si jee²¹² coon²¹ 'e catyíia² 'e gajmaa¹a Dios jo lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna' lagi 'e²e jna' 'iin²¹²in jna' mo gasii¹in Cristo Jesús Ña'ñu¹u'.

Nigatyii¹³in Dios tsá² Israel

9 1 Mi fo³oo 'ee fo³oo jmai² 'e ja²mo la tñi² 'in líi¹ tsá² tya' Cristo. Jo jmóo³ jna júu³ tajuu²¹ tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jmo²o jna júu³ coon¹³ 'e 'i¹-tsii 'e ja²mo júu³ tyíia. **2** 'Áa¹mo xuui²¹²-tsii joon 'áa¹mo cu²-tsii tya' tsá² góo³oo Israel. **3** Joon ca 'iin²¹²na 'e lín²na coon²¹ coon¹³ Cristo 'e pí²in Dios jna wa'a lí² 'e tyú² tya' ruu²¹na tsagóo³oo. **4** Tsu 'in tsá² do líi¹ jún² tya' Israel joon Dios niga¹ii²¹mo 'ido lawa jóon¹on. Joon ga¹i² Dios jee²¹² 'in tsá² do 'e cwá² coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a joon gajmaa¹a júu³ 'ee 'iin²¹²in jmáa¹a. 'In tsá² do ga¹ii²¹ 'e ley tya' Moisés do, joongi xiiala lí² un'goo²¹ tsá² Dios. Ga¹ii²¹mo jon jilaa²¹ júu³ 'e ga¹íi² Dios. **5** 'In tsá² lo líi¹ jún² tya' 'in tsacøøi¹³ tyi' nifu, joon cwáain¹ tya' 'e ngú¹ taain²¹² tsá² Cristo gangaa¹³in jee²¹² 'in tsá² do. Joon Cristo líi¹i Dios joon tyu²u to² jilaa²¹. Cwocwaa¹³mo coon²¹ tøø²mo. Amén.

6 Pe jo mo gaján² 'e júu³ ga¹íi² Dios tya' tsá² Israel wa jo mo gatsín¹. Tsu jileei²¹ 'in líi¹ jún² tya' Israel jo líi¹i la jai² tsá² Israel. **7** Joon jileei²¹ jún² tya' Abraham jo líi¹i jóon¹ 'in la jai² tsu Dios nigajin²in sii²¹i 'ii: “Jiin¹³ coon¹³ Isaac do ilisá² jún² tyi'i.” **8** øø²¹mo-tsi' coon¹³ 'e júu³ lo 'e galíi¹ tsá² jóon¹ Dios jon' wa' cwáain¹ tya' tsacøøi¹³ tya'a. Xujoon, jiin¹³ 'in tsá² do 'in 'ii²¹ 'e júu³ ga¹íi² Dios galíi¹ jún² tya'a. **9** Tsu 'e júu³ ga¹íi² Dios tya' Abraham gajin²in: “Mi cwá² 'ii²¹ joon, góo³oo, joon iliseein²¹ jaain²¹ jóon¹ 'in Sara do.”

10 Jon'on jiin¹³ 'e no. Tsu 'in jóon¹on gái¹ tya' Rebeca do jaan²¹mo jmi²¹ seen²¹, 'in 'li²¹² tsafeei¹³ tyi' Isaac do. **11-13** Pe la jo mo seen²¹ mogi 'in xuui²¹² do jon'gi 'e mo gajmaa¹a jiin¹³xu, 'e gó² si 'e tyú² 'ee, gajin²in Dios sii²¹i Rebeca do: “In xuui²¹² tyi'i nifu ijmáa¹a la to² tyu² 'in xaa²¹gi do.” Coon røø²¹ faa²¹a 'e júu³ lo la gafaa²¹a júu³ tya¹ Dios lí¹ li xiia²¹ 'e jin²in: “Iin²¹²na Jacob, pe 'e¹moo Esaú”, jin² Dios. Coon¹³ la joon galí² 'e tñi² Dios tyii¹³in doñi¹iin tsá² 'in tyii¹³in, jiin¹³ la ga¹i¹-tsi joon jo cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹a 'in tsá² do.

14 ¿Ee faa¹³a' cwáain¹ tya' 'e júu³ lo? ¿Ti jmoo¹o Dios 'e gó²? i'Esa la joon! **15** Tsu Dios gajin²in gasii²¹i Moisés: “Ilifeei¹-tsii tya' 'in tsá² 'in

'iin²¹²na jmáa³aa feei¹-tsii tya'a, joon fúu² ilíi²na 'in tsá² do 'in 'iin²¹²na líi²na la joon tya'a." **16** Joon coon¹³ la joon nee²¹e 'e jon' tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in si tya' 'in tsá² 'in cwo¹²-tsi 'áai¹ 'ee pe 'ña'a Dios ilifeei¹-tsi.

17 Tsu ni jí² tya' Dios jin²in la gajin² Dios gasii²¹i 'in róøi¹³ tya' Egipto: "Gajmée¹na 'nũ róøi¹³ jiin¹³ wa' ilí² 'e²ee tsá² 'ii²¹ tyiia, joon jiin¹³ wa' ilicwii¹in tsá² jna la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹." **18** La joon ilifeei¹-tsi Dios tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in jmáa¹a feei¹-tsi tya'a joon ijmée¹i 'waa²¹-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in jmée¹i la joon.

19 Pe ifo¹² jna: "Wana la joon, ¿'ee li' cwo¹² Dios tsá² tsaa²? Tsu, ¿'iin lí² jo jmá¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios?" **20** Pe 'nũ jaain²¹ tsañu¹, ¿'iin lí²u wa'a jo cwo¹² júu³ ruui²¹ coon¹³ Dios? Jmoo²¹o la 'in jmoo¹o coon²¹ tsuu² lí¹ cwoo¹³ 'e jin² sii²¹i 'in nigajmaa¹a: "¿'Ee li' nigajmee¹³u'un jna la no?" **21** Tsu 'in jmoo¹o tsuu² tíi²mo jmá¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in coon¹³ 'e cwoo¹³ do. Li²-i jmáa¹a coon²¹ tsuu² 'e 'ya²gi coon¹³ po³ cwoo¹³ do si li²-i jmáa¹a jon coon²¹ tsuu² 'e jo¹ tyiin² cuu² 'áai¹ coon¹³ 'e po³ cwoo¹³ do 'ee.

22 ¿'Ee lí² faa¹³a' tya' Dios? Jo lí² faa¹³a' jiin¹³xu wa 'iin²¹²in Dios 'e²e tsá² xiiala 'e¹i tsaa² joon xiiala fee¹ to² tya'a joon gajmaa¹a taa²¹a coon²¹ tún² tya' 'in tíi² ní² wúu¹ joon 'in 'in¹iin²mo. **23** Tsu coon¹³ la joon gajmaa¹a júu³ xiati fee¹ 'e 'ya²gi tya'a tya' 'in tsá² do 'in galifee¹-tsi tya'a. Joon Dios nigatyii¹³in 'in tsá² do la mo jée¹ wa'a 'ii²¹i 'e 'ya²gi tya'a do. **24** Joon gatø²ø Dios jna', joon 'inlíi¹³ jna' líi¹na' tsá² Israel joon 'inlíi¹³gi jna' líi¹na' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. **25** Jiin¹³ la gajin² Oseas ni jí² tya'a mo gafaa²¹a cwáain¹ tya' Dios, gajin¹in:

'In tsá² 'in jo mo galíi¹ tsá² tyiia, 'ii iunsíi³ii tsá² tyiia.

Joon 'in tsá² 'in jo mo gali'in²¹²na 'ii 'iunsíi³ii 'in 'iin²¹²na.

26 Joon 'e cwoo¹³ do li gafuu²¹²uu 'in tsá² do: "Jon'on tsá² góo³oo 'naa'", cwoo¹³ joon ilisii²¹ii jóon¹ Dios 'in jiin¹.

27 Pe cwáain¹ tya' tsá² Israel, Isaías gajin²in: "Xufiin¹³ 'in jún² tya' tsá² Israel tí² la tí² too¹³ taa¹³ tsi jmiñi¹³ tí² jiin¹³ coon²¹ poo²¹²xu 'in tiin¹³, **28** tsu Ña'ñu¹u' iuntsiin¹ júu³ tya'a tya' 'e cwoo¹³ lo ce tí² la jin²in joon la jmoono ijmáa¹a." **29** Jiin¹³ la gajin² 'in Isaías do la nũ'gi:

Wa mo'o jo gasái¹ Ña'ñu¹u', 'in feei¹gi, jún² tyijna',

joon 'e galíi¹na' la líi¹ 'in tsá² seein²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

Cuu²¹i tsá² Israel jmáa¹a la 'iin²¹²in Dios

30 ¿'Ee faa¹³a' cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'in jo mo ganoo¹³on wa' untyúi¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³i 'e jmaa¹a, gauntyúi¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² galíi². **31** Pe tya' 'in tsá² Israel do, jo mo galí¹ wa'a untsiin¹ 'e ley do 'e 'ná² jmáa¹a wa'a untyúi¹ Dios 'ii. **32** Tsu 'in tsá² Israel do gali'in²¹²in wa'a untyúi¹ Dios 'ii 'wii¹³i 'e jmoo¹o do jon' wa' 'wii¹³i 'e jai² líi²i. Tsu 'wii¹³ joon gatyuun¹³in tsaa² cuun²¹² sii²¹ "cuun²¹²

tyuun¹³ tsá² 'e líi¹ i Cristo. **33** Joon jí² tya' Dios jin² cwáain¹ tya' 'e cuun²¹² do:

Sii² i fu Sión coon²¹ cuun²¹² tyuun¹³ tsá² joon 'e cuun²¹² do jmáa¹ a cii² tsá².

Joon jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'ee tsatyin²-tsi coon¹³.

10 **1** Tsaru¹ u', jiin¹³ 'e 'iin²¹² na 'áai¹ joon 'e júu³ tyú² 'e foo¹³ na Dios 'wii²¹² tya' 'in tsá² Israel ijmáa¹ a Dios tiin¹³ 'ii. **2** Tsu fo² oo 'wii²¹² tya'a 'e 'áa¹ mo un'goo²¹ o 'in tsá² Israel do Dios pe jo røø²¹ ñii¹ xiiala lí² un'goo²¹ o 'a la jai² Dios. **3** Jo 'øøi²¹-tsi xiiala untyúi¹ Dios tsá² joon 'iin²¹² in wa'a untyúi¹ Dios 'ii jiin¹³ la 'i¹-tsi yaai. Jo cwéi¹ yaai wa' untyúi¹ Dios 'ii jiin¹³ la 'iin²¹² Dios. **4** Tsu Cristo do líi¹ 'in lí¹ gatséi¹ tya' 'e ley tya' Moisés do joon untyúi¹ mo Dios jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii.

5 Joon mo gafaa²¹ a Moisés tya' xiiala ilí² untyúi¹ Dios tsá² coon¹³ 'e ley do, gataan¹ an ni mo'jí² 'e júu³ lo: "Iin tsá² 'in untsiin¹ jiin¹³ la to² tyú² ley, iliseen²¹ mo coon¹³ 'edo." **6** Pe la lo gajin² in tya' xiiala ilí² untyúi¹ Dios tsá² coon¹³ 'e jai² líi² tsá²: "Jo foo¹³ o coon¹³ 'e 'i¹-o'o: ¿'lin 'in lí² so¹ o fu ñu'fú² wa'a xaa¹ i Cristo? **7** Jon'gi foo¹³ o: ¿'lin 'in lí² xaa¹ i fu li 'ii²¹ wa'a jmáa¹ a so¹ o Cristo jee²¹² 'lii²¹²?" **8** ¿'Ee jin² in wa'a la joon? 'E jin² in: "E júu³ jai² lo 'íi¹ co' liséen² un, ca tsi nu' 'oo¹³ o 'íi¹ joon lí² 'i¹ du'-o'o 'e júu³ lo." Joon 'e júu³ lo 'e sfi¹³ jna'a li la li 'e júu³ 'ee²¹ e'e cwáain¹ tya' 'e jai² líi² tsá². **9** Tsu wana coon¹³ júu³ tyi'i jmoo² o júu² 'e líi¹ Jesús Na'ñu¹ u' joon wana jai² lí² u 'e nigajmaa¹ a Dios 'ii jiin¹ jee²¹² 'lii²¹², itiin¹³ mo'o. **10** Tsu coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² ja² mo líi² tsá² wa'a iuntyúi¹ mo Dios 'ii, joon coon¹³ júu³ tya'a jmo² o tsá² júu³ 'e cwii¹ in Jesucristo joon coon¹³ la joon tiin¹³ mo 'ii.

11 La jin² ni jí² tya' Dios: "Jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo tsatyin²-tsi tya'a." **12** Tsu tyani Dios coon²¹ røøi²¹ tsá² Israel lagi 'in tsá² catyaa² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon Na'ñu¹ u' líi¹ i Na'ñu¹ u' tya' jileei²¹ tsá² joon cwoo¹ ce gasái¹ tya' jileei²¹ 'in mí¹. **13** Tsu jin² in ni jí² do: "Jileei²¹ 'in mí¹ coon¹³ 'e sii²¹ Na'ñu¹ u' 'in tiin¹³ mo 'ii." **14** Pe, ¿xiiala lí² mí¹ tsá² wa' mo jo jai² galíi²? Joon, ¿xiiala lí² jai² líi² i tsá² Cristo wa jo mo ganúu² un tya'a? Joon, ¿xiiala lí² nuu¹ un tsá² wa jo 'in mo seein²¹ wa'a jmaa¹³ a júu³? **15** Joon, ¿xiiala lí² jmaa¹³ a tsá² júu³ wa'a jo¹ mo sii¹ in tsá² 'ii? Jiin¹³ la nigajin² ni jí² tya' Dios: "I'Áa¹ mo 'ya² gi 'e tii² i tya' 'in tsá² 'in tsacwó² júu³ tya' xiiala seein²¹ tsá² tyú² coon¹³ Dios joon 'in cwó² 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá²!"

16 Pe jon' jileei²¹ jmaa¹ nuu¹³ un 'e júu³ tyú² do tya' 'e tiin¹³ tsá². La gajin² Isaías ni jí² tya' Dios: "Na'ñu¹ u', ¿iin galijai² galíi² i júu³ tyii¹?"

17 Tsu 'e jai² 'e nigalíi² i tsá² galí¹ tsu 'wii¹³ i niganúu² un 'e júu³ do. Joon 'e júu³ nuu¹ u do 'e júu³ cwáain¹ tya' Cristo.

18 Pe unngii² i nu: ¿Ti jo mo nuu¹ u tsá² Israel 'e júu³ do? iNiganuu¹ o! Tsu ni jí² tya' Dios jin² in:

Niganúu² un tsá² júu³ tya'a la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon 'e júu³ sfi¹i nigatyía¹ ca ti³ ni 'wó².

19 Pe unngii²gii 'nu: ¿Ti jo mo ga'øøi²¹-tsi tsá² Israel 'e júu³ ninúu²un do? Tsu gajin² Moisés:

Ijmée¹na 'naa' 'e tyiin²-'oo' tya' tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in líi²naa' 'e jo líin² 'ido tsá² tyiia;

joon ijmée¹na 'naa' 'nii²¹-'oo' coon¹³ coon fuu²¹ 'in líi²naa' 'e jo 'øøi²¹-tsi 'ido.

20 Joon Isaías do coon²¹ tsáa¹gi gajin²in:

Nigatsee²¹i jna 'in tsá² 'in jo mo ga'naai¹³ jna;

joon gajné¹na tyani 'in tsá² do 'in jo mo gamúi¹ jna.

21 Joon mo gafaa²¹ Isaías do cwáain¹ tya' tsá² Israel, gajin²in: “La coon²¹ jmii²¹² 'i³ii cwóo³oo 'e tø²øø tsá² 'in jo jmoo¹o nuu¹³, 'in tsá² 'in jo tsi tsa'goo²¹o.”

Tsá² Israel 'in natiin¹³

11 **1** Wana la joon, ¿ti nigatiui² Dios tsá² tya'a tsá² Israel? i'Esa la joon! Tsu jna-a líi¹na tsá² Israel. Joon líi¹na jún² tya' Abraham joon 'lii²¹² tsafeei¹ tyiia sii²¹ Benjamín. **2** Jo mo gatiui² Dios tsá² tya'a 'in nigalicwii¹in la mo jéei¹. Tsu ñí² 'naa' la jin¹² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Elías mo gafaa²¹a Elías júu³ tyú² joon gacwoo¹o tsaa² tya' tsá² Israel. Elías do gajin²in sii²¹i Dios: **3** “Ña'ñu¹u', nigajngaa¹³mo 'ino tsá² tyi'i 'in cwoo¹o júu³ tyú² tyi'i joon nigafiin¹in ni altar tyi'i. Joon jiin¹³ jna-a seen²¹na joon 'iin²¹²in 'ino jngaa¹³mo jna jon.” **4** Pe Dios gañii¹i: “Nigajmá³aa coon²¹ dyía¹ mil tsá² tyiia 'in jo gasii²¹ 'wojní¹i tyani 'in tsá² cun'uu¹³ sii²¹ Baal.” **5** La joon jon nano nigasáai¹xu Dios coon¹³ 'e feei¹-tsi tya'a 'inlíi¹³ tsá² Israel ilii²in tsá² tya'a. **6** Joon ga'ii²¹ Dios 'in tsá² do coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido jon' wa ga'ii²¹i tya' 'e nigajmaa¹ 'ido. Tsu wana ga'ii²¹i Dios 'ido tya' 'e tyú² 'e nigajmaa¹ jo ga'ii²¹i 'wii¹³ galifee¹-tsi tya' 'ido.

7 ¿Ee ifa²a' cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá² Israel do gali'in²¹²in wa'a 'ii²¹ Dios 'ii pe jo 'ee gali²i pe jiin¹³ 'in gatyii¹³in Dios gali¹o. Joon galibán¹mo 'in catyaa², **8** jiin¹³ la gajin² ni jí² tya' Dios: “Dios jmaa¹ 'e ituun²mo 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do; gacwo¹o 'ido unní¹i pe jo jna²a, joongi gacwo¹o 'ido loocwóo¹o pe jo nuu¹un, joon la joon lí² ca jmii²¹² no.”

9 Joon 'lii²¹² David gajin²in:

Cwolí² 'e tyú² seen²¹ coon¹³ 'e gøø²¹ø lawa coon²¹ ni lá², 'e coon¹³ la joon ityuun¹in joon iní² wúu¹.

10 Cwolitiui² unní¹i joon jo jna²gi,

cwolí² 'e lituu²¹ moowó¹o coon¹³ laa²¹² 'e tyaan¹an coon²¹ tøø²mo.

'In tiin¹³mo 'in tsá² jo seen²¹ Israel

11 Unngí³ii 'naa', mo gatyuin² tsá² Israel, ¿ti gacii¹³i coonti? i'Esa la joon! Xu li' cii¹³i galí. Tsu coon¹² 'e jo gajmaa¹ nuu¹³un tsá² Israel do

galí² ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² 'in jo seein²¹ Israel, 'e coon¹³ la joon ili'iin²¹² in tsá² Israel 'e la joon jon. **12** Joon wana galí² 'e tyú² tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e jo gajmá¹ a tsá² Israel nūn¹³ un, joon ga'laa¹ a tsá² Israel ilisá² 'e tyú² tya' tsá² 'in jo seein' Israel, ixiiala fee¹ gi ilisá² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹!

13 Pe 'iin²¹² na fuu²¹² uu 'naa', 'in jo seein²¹ Israel. Dios gasii²¹ in jna 'e cwó³ jna júu³ tyú² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon fee¹ jmóo³ oo to² tyiia, **14** 'e coon¹³ la joon ili'iin²¹² in 'inlīi¹³ tsagóo³ oo jmaa¹ a la gajmaa²¹ a' la joon itiin¹³ in. **15** Tsu wa mo'o gatiui² Dios tsá² Israel joon coon¹³ joon galiseein²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ tyú² tyani Dios, 'ee ilí² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹? 'Ilí² 'e iliseen²¹ mo tún¹ 'in nijúin¹ do. **16** Tsu wana joon²¹ tsá² tya' Dios 'e con² nifu la joon jon nigajoon²¹ o la tøøi² con² do. Joon wana tya' Dios 'e jmóo³ tya' coon²¹ 'mó² la joon jon tya' Dios 'e cwáa¹ tya'a.

17 'E lí¹ la líi¹ 'inlīi¹³ tsá² Israel líi¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo nawuun²¹ joon 'naa' líi¹ naa' lawa cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e cwaain²¹ jee²¹² nuu²¹ 'e si'láai¹ jee²¹² 'e 'mó² olivo 'ee tyú² do. Joon coon¹³ la joon galí¹ ga'ii¹³ naa' 'e pí²-tsi tya' jmóo³ 'e 'mó² olivo tyú² do. **18** Pe jo jmaa² aa' jlóø¹³ naa' lagi 'in tsá² Israel 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e nasiwuun²¹. Wa jmoo² oo' la joon, cwotii¹³ -oo' jo 'ii²¹ 'e jmóo³ do wa pí³-tyii' pe 'naa' 'ii¹³ naa' wa' pí³ tya' 'e jmóo³ do.

19 Coon²¹ jo¹ ngaa²¹² mo ifu²¹ u jna: "Ja² mo júu³ tyi'nū, pe siwuun²¹ 'e cwáa¹ do 'e lí² 'lāa¹ na coon¹³ 'e 'mó² olivo tyú² do." **20** Joon, "tyú²-u", fuu²¹² uu, pe 'e cwáa¹ olivo nasiwuun²¹ do, nasiwuun²¹ tsu 'wii¹³ jo jai² mo galí² i joon 'nū ni'lāa¹ u'u coon¹³ 'e 'mó² do jiin¹³ tsu 'wii¹³ jai² lí² u. Tsu 'wii¹³ joon, jo jmoo² o jlóø¹³, jiin¹³ ngi¹ i coon²¹ tún². **21** Tsu wana jo gajmaa¹ a Dios feei¹-tsi tya' 'in tsá² 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ siwuun²¹ tya' 'e 'mó² tyú² do coon²¹ xu jo 'e ijmāa¹ a feei¹-tsi tyi'i wa'a jo jai² lí² u.

22 Cón² on cwáain¹ xiiala feei¹-tsi Dios pe cón² on cwáain¹ jon xiiala coon²¹ tsáa¹ jmoo¹ o Dios. Nigajmaa¹ a coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'in nigatyuun¹³ in do, pe fee¹ mo-tsi tyi'i. Pe 'ná¹ 'ii¹³ gi'i 'e feei¹-tsi tyi'i tsu wana jo la joon, tsu iwiin²¹ 'nū jon. **23** Pe joon wana jai² lín² in 'in tsá² Israel do tún¹ ilí² 'lāai¹ Dios 'ii tún¹ jee²¹² 'mó² tyú² do. Tsu tii² mo Dios 'lāa¹ i 'e lí¹ nisiwuun²¹ un. **24** Tsu wana 'nū, 'in líi¹ cwáa¹ 'mó² olivo gacwáin¹ jee²¹² nuu²¹, ga'lāa² u coon¹³ 'e 'mó² olivo 'e tyú² la jo tii² jmá¹ tsá², 'iti jon' jogi tyán² to² wa'a 'e 'lāa¹ i tún¹ cwáa¹ tya' 'e 'mó² olivo tyú² do tún¹, joon la no líi¹ 'in tsá² Israel do?

Itiin¹³ tsá² Israel li gatséi¹

25 Tsaru¹ u, 'e jo lín² naa' tsá² ñii²¹²-tsi yaanaa', 'iin²¹² na 'e liñ² 'naa' 'e júu³ 'uuin²¹ lo: nicalibáin¹ 'in tsá² Israel jiin¹³ ca gatí² la tí² 'in tsá² jo seein²¹ Israel. **26** Joon mo lí² la joon jileei²¹ tsá² Israel itiin¹³ in jiin¹³ la nigajin² jí² tya' Dios:

'In jmoo¹o láai² tsá² ijó¹ fu Sión,
joon ja'woo¹³o jilaa²¹ 'e gó² jee²¹² tsá² Israel.

27 Joon, 'elo ilisá² júu³ tyiia²¹² isí¹³na coon¹³on, "Ící³ii jilaa²¹ tsaa² tya'a."

28 Joon cwáain¹ tya' 'e júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'in tsá² Israel do galíi¹ lawa tsá² 'in 'ei¹ Dios 'e ilisá² goon¹ fo² feei¹ tyii'. Pe 'iin²¹² mogi Dios 'ii tsu tyii¹³in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a. 29 Tsu jilaa²¹ 'e cwó² Dios jo tyii²¹ tún¹. Joon jo jaa²¹-tsi wana nagatø¹ø tsá². 30 Jo gajmaa^{2aa} núu¹³un' tya' Dios la mo jée¹, pe niga'ii¹³naa' 'e feei¹-tsi Dios tyii' tsu 'wii¹³ jo gajmaa¹a nuu¹³un 'in tsá² Israel do. 31 Joon galí² 'e jo nuu¹³un tsá² Israel 'e coon¹³ la joon lí² jmá¹ Dios feei¹-tsi tya'a jiin¹³ la nigajmaa¹a tyii'. 32 Tsu Dios gajmaa¹a 'e jo jmáa¹a nuu¹³un jileei²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jmáa¹a feei¹-tsi tya' jileei²¹.

33 Liili¹ feei¹-tsi Dios tya' tsá², joon liili¹ jmii¹-tsi joon 'áa¹mo 'øøi²¹-tsi. Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios jon'gi lí² 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jmoo¹o Dios cwáain¹ tya' tsá². 34 "¿'Iin 'in 'øøi²¹-tsi 'e 'i¹-tsi Ña'ñu¹u? si ¿'iin ga'e² 'e 'ii 'ee? 35 ¿'Iin nigacwo² Ña'ñu¹u 'e jmáa¹a 'e røø²¹i Ña'ñu¹u 'ii? 36 Tsu jilaa²¹ 'e sá² nigacwoo¹o Dios joon 'ii gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá², joon jilaa²¹ 'e sá² 'e tya'o." iCwoungoo²¹o tsá² Dios coon²¹ tøø²mo! Amén.

'Ná¹ cwoi² tsá² yaai Dios

12 1 Tsu 'wii¹³ joon tsaru¹u', mí³ii tyaní²ii' coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' Dios, 'e cwóo¹³naa' yaanaa' lawa coon²¹ fa¹ 'e jiin¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la joon lí¹naa' jiin¹³ tsá² tya' Dios tsu 'elo 'e tí²-tsi Dios. Tsu 'elo 'e tí²na' jmoo²¹o' lawa tsá² 'in 'øøi²¹-tsi. 2 Joon jo seen²¹naa' jmaa^{2aa} jiin¹³ la tyu² to² 'e juncwii²¹ lo. Unsi²naa' 'e 'i¹-oo' 'e coon¹³ la joon lí² unsi²naa' 'e jmoo²oo'. 'E coon¹³ la joon lí² liñí²ii' 'e 'iin²¹²in Dios 'e tyú²-u, joongi 'e 'yaai-tsi joongi 'e sitsiin¹.

3 Tsu fuu²¹²uu 'naa' jileei²¹ 'naa' coon¹³ 'e feei¹-tsi Dios gajmaa¹a tyiia: xuun 'i¹-oo' yaanaa' lí¹gi la gatí²naa'. Tyú²gi wa'a 'i¹-oo' coon²¹ tún², jiin¹³ la 'e nigacwo¹ Dios 'naa' 'e jai² lí²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. 4 Tsu lawa cuerpo tya' tsá² 'e lí² 'láai² 'ii¹³ joon la coon²¹ 'ii¹³ jmaa²¹i to² pe jo jmoo¹o la jmoo¹o 'ii¹³ catyiia². 5 La joon lí¹i jna'. 'Láai² 'ii¹³ to² 'e jmaai²¹ jna' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon sicaan²¹na' lawa coon²¹ cuerpo tya' Cristo. Joon xufiin¹³ fúu¹o' 'e sicaan²¹na' tí² ca'ii¹³ tí² ca'ii¹³ 'e lí¹na' coon²¹ cuerpo.

6 Joon Dios nigacwo¹o jna' 'láai² 'ii¹³ to² ilí² jmoo²¹o' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Nigacwo¹ Dios tsá² to² lí² jmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon jile¹ 'e 'ná¹ jmoo²¹o' 'e to² do gacwo¹ Dios jna' coon²¹ tún². Wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e jma²a tsá² júu³ tyú² tya'a, 'ná¹ cwo¹ 'in tsá² do júu³ coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² lí²i. 7 Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a unji²in tsá² xeei²¹, 'ná¹ unji²in 'in tsá² do 'e tyú². Joon wana

gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a 'e²e tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi 'ido 'e²e tsá².

8 Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a tyá¹-tsi tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi jmáa¹a. Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e cwo²o cuu² tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwó² 'e cuu² do 'e coon²¹ 'e i¹-tsi. 'In tyu² to² 'ná¹ tyu²u to² coon²¹ tún², joon 'in uncoon¹³on 'in seein²¹ fa'í³ 'ná¹ jmáa¹a 'e jløø¹³mo.

'E 'ná¹ jmáa¹a 'in jai² líi²i Cristo

9 Cwoli'in²¹²naa' 'a la jai² la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Cwoli'ee¹moo' 'e gó² joon jmaa²aa' 'e tyú². **10** 'Ná¹ li'in²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la 'iin²¹²in tsá² la 'oo²¹ ruu²¹i. 'Ná¹ tsáai¹-'oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' líi¹gi lagi yaanaa'.

11 Jo cwoli'in²naa' tsá² 'in fui². Cwoo²oo' pí³ yaanaa' wa'a jmaa²aa' to² tya' Ña'ñu¹u' ce caain²-'oo'.

12 Jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'e sijaan²¹aan'. Taa²¹ jmaa²aa' mo moo²oo' wúu¹. Joon jo cwo'lin²-'oo' wa'a foo²¹oo' júu³ tyú².

13 Uncoon¹³on 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in seein²¹ fa'í³ joon 'ii¹³moo' 'e tyú²-u 'in jafeei¹³ 'naa'.

14 Mí²ii' wa'a uncwaai¹³ Dios 'in jmaai²¹ 'naa'. Mí²ii' wa'a uncwaai¹³ Dios 'ii, jo mí²ii' wa'a jmeei²¹ Dios 'ii.

15 Jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'in tsá² 'in jløøi¹³ joon cii²ii' coon¹³ 'in tsá² 'in ci²i.

16 Cwoseen²¹naa' coon²¹ 'e líi²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jo jmaa²aa' jløø¹³ 'naa' pe ngí²ii' coon¹³ 'in tsá² 'wéi¹ do. Jo cwoli'in²naa' tsá² 'in líi¹i 'in ñii²¹²-tsi 'áai¹.

17 Jo cóon¹³oon' tyii' 'e gó² jmoo¹o tsá² tyii' tya' jiin¹³ jaain²¹. Cwoo¹³-'oo' wa'a jmaa²aa' jmaai¹³ 'e tyú² tyani jileei²¹ tsá². **18** Jmaa²aa' xiia²¹ jiin¹³ lí² 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá². **19** Tsaru¹u', 'in 'iin²¹²na, jo coon¹³naa' tyii' yaanaa' pe cwoo²oo' 'a 'e² Dios wúu¹ ña'o 'ido. Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: "Jna-a tí²na 'e²e wúu¹, jna-a icí³ii tya' 'ino, jin² Ña'ñu¹u'." **20** Joon gajin²in: "Wana un'aai² 'in 'ei¹ 'nu, cwoo¹³xu 'e dø¹o. Joon wana unjmúu¹i, cwoo¹³xu 'e 'uun²¹un. Tsu wana jmoo²o la joon icwo²o fa'ii²¹ tya' 'in 'ei¹ 'nu 'e lí¹ lawa'a xu²u mi³ jí² yu' tyii¹i." **21** Jo cwo¹o wa'a líi²¹ 'e gó² 'nu; jmaa²a 'e líi¹i 'e gó² do coon¹³ 'e tyú².

13 **1** Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmáa¹a nuu¹³un jiin¹³ la to² tyu² tsaa'to². Tsu Dios cwoo¹o jilaa²¹ to² 'e sá² joon Dios siin²¹in jileei²¹ tsaa'to². **2** Joon jileei²¹ 'in jo jmoo¹o nuu¹³un to² tyu² tsaa'to² lawa jo jmoo¹o nuu¹³un to² tyu² Dios tsu Dios gacwo¹o 'in tsaa'to² do 'e to² 'oo¹o. Joon 'in jo jmoo¹o nuu¹³ 'ii in'láa¹a joon inii²¹² wúu¹. **3** Tsu 'in tsaa'to² do jo jmaai¹ to² wa'a toon²¹on fo²-tsi tya' 'in jmoo¹o 'e tyú² pe tya' 'in jmoo¹o 'e gó². ¿Tí 'iin²¹²u'u seen²¹u'un 'e jo fo² 'íi¹ tyi'i tyani tsaa'to²? Wa'a 'iin²¹²u'un la joon, jmaa²a 'e tyú² joon 'in tsaa'to² do ilitsáai¹-tsi 'nu. **4** Tsu 'in tsaa'to² do jmoo¹o to² tya' Dios 'e seen²¹un tyú².

Pe wana jmoo²o 'e gó² 'ná² líin²u 'e 'goo²¹o. Tsu 'íi³mo to² 'e 'oo¹o tsaa'to² 'íi²¹ 'e 'e²e tsá² wúu¹. Joon Dios gacwoo¹o 'ido to² 'e 'oo¹o wa'a lí² 'e²e wúu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' 'in jmoo¹o 'e gó². **5** Tsu 'wii¹³ joon 'áa¹mo tyiin² wa'a jmaa²a nuu¹³u to² tyu² tsaa'to². 'E coon¹³ la joon jon' wa' 'e tyu²mo'o 'e wúu¹ do pe jmoo²o la ñi²i tii²mo'o jmoo²o. **6** Joon tsu 'wii¹³ joon ci²ii¹ 'laa¹³ tya' tsaa'to² tsu 'in tsaa'to² do jmoo¹o to² tya' Dios joon la joon jmoo¹o.

7 Ci²ii¹ 'e jilaa²¹ 'e røø²¹naa'. Wana røø²¹naa' cuu² 'e 'íi³in tsá², ci²ii¹. Joon wana røø²¹naa' cuu² tya' 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá², ci²ii¹ jon. Jmaa²aa' núu¹³uu' tya' 'in 'ná¹ jmaa²aa' núu¹³uu' joon un'goo²¹oo' 'in 'ná¹ un'goo²¹oo'. **8** Jo cworøø²¹naa' tya' jiin¹³ jaain²¹. Cworøø²¹naa' jiin¹³ 'e 'ná¹ li'iin²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Tsu 'in 'iin²¹²in 'in catyaa² nigajmaa¹o jilaa²¹ jiin¹³ la to² tyu² ley do. **9** Tsu 'e ley do jin²in: “Jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹, jo jngaa¹³un tsá², jo jmaa²a 'uun²¹, jo fu²u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹, jo jmaa²a 'iin²¹²un 'e sá² tya' tsá² xeei²¹.” Pe 'e ley lo, joon coon¹³ jilaa²¹ ley catyiaa² 'e sitsiin¹ coon¹³ 'e júu³ lo: “Cwoli'iin²¹²mo'o tsagoo²o jiin¹³ la 'iin²¹²u'un 'wo'o.” **10** 'In 'iin²¹²in tsagoo¹o jo 'ee 'e gó² jmoo¹o tya' 'ido. Joon coon¹³ la joon 'in 'iin²¹²in tsagoo¹o iuntsiin¹ 'e ley do.

11 Joon, tsu 'wii¹³ ñí²oo' xiiala ngó¹ tiempo, 'ná¹ jnaa¹-oo' 'e cwuu²¹mo' tsu tyan'gi najó² 'e tiin¹³na' lagi la mo 'wiin²¹² mo gajai² galí²na'. **12** Ningó¹ xuu²¹² niui²¹gi joon najatyéen¹mo 'e jná² jmii²¹² tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ tuu²¹²u 'e jmoo²o la jmoo¹o tsá² li nuu²¹; joon 'ná¹ tyíi¹³i' ñí³ la tyan¹an 'láa² 'in ngi¹ li jná² joo²¹. **13** Cwongí²i' la tii² ngi¹ 'in ngi¹ mo jmii¹. Jo ngí²i' to² 'iin¹ jon'gi tyá²a' jmii²¹² li to²o tsá² mii¹³. Jo ngí²i' to² feei²¹ tsamí² jon'gi ngí²i' to² jmoo¹o 'e gó². Jo 'ná²a' mii¹³ jon'gi' 'áa³a' tsiwúu¹. **14** 'Ná¹ cwojmaa²aa' la gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo joon jo 'i¹-oo' wa' jmaa²aa' jiin¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'.

Jo fó²oo' 'e gó² tya' tsaru¹u'

14 **1** Joon wana seein²¹ tsá² 'in xu jai² líi² 'ii¹³naa' 'ido jee²¹² 'naa' pe jo cwo²o júu³ ruu²¹naa' tya' cwáain¹ 'e jo 'ee to² 'iin³. **2** Tsu 'inlíi¹³ líi²i 'e lí² dø² doñi'ee 'e sá² pe seein²¹gi 'inlíi¹³ 'in xu jai² líi² 'in gø²o jiin¹³ jon². **3** Joon 'in tsá² do 'in lí² dø² doñi'ee 'e sá² jo tii² faa²¹a 'e gó² tya' 'in tsá² 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³. La joon jon 'in tsá² do 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ ní³ 'e sá² jo tii² faa²¹a 'e gó² tya' 'in tsá² do 'in gøø²¹ doñi'ee 'e sá², tsu na'ii²¹mo Dios 'ii²¹. **4** ¿Xiiala cwói¹¹ faa²¹ tsá² 'e gó² tya' jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tya' tsá² xeei²¹? Tsu cwáain¹ tya' fii²¹²o 'ido lí² 'ii²¹ wa jmoo¹o 'e tyú² si 'e gó² 'ee. Joon tyú²-u icwo'í¹i tsu Ña'ñu¹u' lí² jmáa¹a taa²¹ 'ido.

5 La joon jon seen²¹mo jon tsá² 'in 'i¹-tsi 'e tyiin²gi coon²¹ jmii²¹² lagi 'e jmii²¹² catyiaa², joon seen²¹mo 'in 'i¹-tsi 'e coon²¹ røø²¹ jilaa²¹ jmii²¹². Joon jileei²¹ 'ná¹ litsáai¹-tsi 'ña'a. **6** 'In un'øøi¹ coon²¹ jmii²¹², un'øøi¹ 'e

jmi²¹² do 'e un'goo¹o Ña'ñu¹u'. La joon jon jmoo¹o 'in jo un'øøi¹ jiin¹³ coon²¹ jmi²¹². Jo un'øøi¹ jmi²¹² tsu coon¹³ la joon líi²i 'e un'goo¹o Dios. La joon jmoo¹o 'in gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³, gøø²¹o 'e un'goo¹o Dios tsu gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³, jo gøø²¹ø 'e un'goo¹o Dios joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios.

7 Tsu jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² jna' 'e seen²¹na' jiin¹³ tyi'yiia' jon'gi júun²na' tyi'yiia'. 8 Tsu wa' seen²¹na', seen²¹mo' tya' Ña'ñu¹u' joon wana nijúun²na' júun²mo' tya' Na'ñu¹u' jon. Joon wa seen²¹na' si júun²na' 'ee líi¹na' tsá² tya' Ña'ñu¹u'. 9 Tsu Cristo gajúun²in joon gajjin¹o tún¹ joon coon¹³ la joon galíi¹ Ña'ñu¹u' tya' 'in nigajúin¹ coon¹³ 'in jiin¹.

10 Pe 'nu-u, ¿'ee líi' jmoo²o 'ii²¹ tya' ruu²¹u? ¿'Ee líi' jmoo²o 'e jo tsáai¹-o'o 'ii? Tsu jilee²¹na' 'ná¹ tsaa²¹a' tyani Cristo ilisá² 'ii²¹ tyi'.

11 Tsu ni jí² tya' Dios jin²in:

'Ee la ja²mo seen²¹na, jin² Ña'ñu¹u'. Joon coon¹³ 'e joon 'e jai² ijuui²¹ jilee²¹ tsá² 'wojníi¹ tyani³ii.

Joon jilee²¹ icwo² 'maai¹³ Dios 'e tyú¹mo 'ii.

12 Joon jilee²¹na' 'ná¹ jni²¹²i' cwáain¹ tyi' tyani Dios la jaain²¹ la jaan²¹na'.

Jo jmaa²aa' wa'a tyuun² tsaru²¹naa' wa' tee²¹i coon¹³ tsaa²

13 Tsu 'wii¹³ joon jo faa¹³a' 'e gó² tya' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá². Líi¹³ cii¹³ jmaa²aa' faa¹³aa' 'laa²¹, cwo²-oo' jo jmaa²aa' jiin¹³xu wa'a tyuun² tsaru²¹naa' wa'a xu²¹i coon¹³ tsaa². 14 Ñí²oo joon tsáa¹mo-tsii coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesús 'e jo 'e sá² jiin¹³ coon²¹ 'e gøø²¹ tsá² wa'a jmoo¹o 'leei²¹ tsá², pe wana 'i¹-tsi tsá² 'e 'leei²¹ 'ña'a, joon 'leei²¹mo joon. 15 Joon wana coon¹³ 'e tyé²e' jmoo²¹o' 'e 'leei²¹ tsaru¹u' jo ngí²i' la 'iin²¹²na' 'ii. Tsu 'wii¹³ joon jo jmoo²¹o' coon¹³ 'e tyé²e' wa' 'leei²¹ 'in tsaru¹u' do tsu gajúin¹ Cristo 'wii¹³ tya'a. Tsu wana 'leei²¹ 'in tsaru¹u' la joon, niga'leei²¹mo jiin¹³ tsu 'wii¹³ nigatyé²e' jiin¹³ 'e 'iin²¹²mo'. 16 Tsu 'wii¹³ joon jo cwoo²¹o' coon¹³ 'e jmoo²¹o' 'e faa²¹a tsá² 'e gó² tya' 'e sá² 'e tyú² tyi'. 17 Tsu 'e tyu² Dios to² tsá² jo líi¹ jiin¹³ coon¹³ 'e gøø²¹ tsá² si 'e 'uun²¹ tsá² 'ee. 'E tyu² Dios to² tsá² líi¹ lawa coon²¹ juncwii²¹ tya' tsá² coon²¹ tsáa¹, 'e líi¹ 'e seein²¹ tsá² tyú² tyani Dios, joon 'e seein²¹ tsá² jløø¹³mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. 18 Joon 'in jmoo¹o la joon to² tyu² Cristo, 'e 'yaai¹-tsi Dios tya'a joon ifaa²¹ tsagoo¹o 'ee tyú² tya'a.

19 Joon la joon cwocwoo¹³-tsi' 'e jmoo²¹o' jiin¹³ 'e saan²¹²a' tyú²-u la 'oo²¹ jna', joon iuncóon¹³on' la jaain²¹ la jaan²¹na' 'e tsáai¹gi-tsi' 'e jai² líi²na'. 20 Tyú²gi wa jo jmoo²¹o' 'e jo 'ee to² 'íi³ 'e gajmaa¹a Dios coon¹³ 'e tyé²e'. Tsu né²o' 'e la ja²mo 'e tyú² jilaa²¹ 'e gøø²¹ tsá², jo jmoo¹o 'leei²¹ tsá² pe 'e gó² jmoo²¹o' wana tyé²e' 'e jmá¹ 'e xuui²¹ tsaa² tsaru¹u'. 21 'E tyú²gi wa jo tyú³u' ngú¹, si 'né²e' vino 'ee, si jmoo²¹o', 'ee doñi'ee ijmá¹ tyuun¹³ tsaru¹u' si jmoo²¹o' xuui²¹ tsaa² 'ee, si jmoo²¹o' 'e xugi

tsáai¹-tsi 'ido Dios 'ee. **22** Tsu 'e jai² 'e tsáai¹-tsi' la jaain²¹ la jaan²¹na' 'ná¹-a 'e tsáai¹-tsi' tyani Dios. iJoon jløø¹³mo 'in tsá² jo cwo²o 'ña'a tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o! **23** Pe wana 'in gø² cu²-tsi 'noo¹o tsaa² coon¹³ 'e gøø²¹ø do tsu jo mo gøø²¹ø wa 'e tsáai¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² 'e jo tsáai¹-tsi, 'noo¹o tsaa².

Jmaa²a 'e 'yaai¹-tsi tsaruu²¹'u jon' 'e 'yaai¹-'o'o 'wo'o

15 **1** Joon jileei²¹ jna' 'in tsáai¹-tsi líi¹gi 'ná¹ uncóon¹³on' coon²¹ tún² 'in tsá² catyaa² 'in xugi jai² líi²i, joon jo jmoo²¹o' jiin¹³ 'e 'yaai¹-tsi' yiia'. **2** La jaan²¹na' 'ná² jmoo²¹o' jiin¹³ la 'yaai¹-tsi ruu²¹i 'e sá² 'e tyú² tya'a joon ilitsáai¹gi-tsi 'e jai² líi²na'. **3** Tsu Cristo jo gajmaa¹a 'e 'yaai¹-tsi 'ña'a, tsu ni jí² tya' Dios jin² xiiala nigalí¹: “Jna-a ga'ii¹³na 'e júu³ 'laa²¹ 'e gacwoi² tsá² 'naa'.” **4** Tsu jilaa²¹ 'e gataan¹an tsá² ni jí² tya' Dios la mo jéei¹, gataan¹an i'e²e jna' 'e coon¹³ la joon 'e sá² 'e sijaan²¹²an' tsu 'wii¹³ 'e júu³ taa¹³ 'e jí² do ijmá¹a taa²¹ jna' joon icwo²o jna' fo'feei¹ tyi'. **5** Cwocwo²o Dios 'naa' 'e seen²¹naa' jløø¹³naa' coon¹³ 'in catyaa² do. Joon Dios do lí² cwo²o 'naa' 'e jmaa²aa' taa²¹ joon lí² cwo²o 'naa' fo'feei¹ tyii'. Cwouncoon¹³ Dios 'naa' 'e canii²mo 'i¹-'oo' coon¹³ 'in catyaa² do la gajmaa¹a Cristo Jesús, **6** 'e coon¹³ la joon jilee²¹naa' lí² ungoo²¹oo' coon²¹ caain²¹ Dios, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

'E júu³ tyú² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel

7 Tsu 'wii¹³ joon 'ii¹³naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la ga'ii²¹ Cristo jna' 'e coon¹³ la joon un'goo¹o tsá² Dios. **8** Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e Dios gasiin¹in Cristo gauncoon¹³on tsá² Israel 'e coon¹³ la joon gauntsiin¹ júu³ ga'ii¹i tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Dios júu³ 'e jo cuu²¹i júu³ tya'a. **9** Gajó² jon Cristo 'e lí² un'goo²¹o tsá² 'in jo seein²¹ Israel Dios tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido. La gajin² ni jí² tya' Dios:

Tsu 'wii¹³ joon iun'góo³oo 'nu jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Joon i'øø³øø coon²¹ icwó³oo máa¹³u'un.

10 Joon lí² lí² xiia²¹ jin² ni jí² do:

Cwojløø¹³naa' tsá² jo seein²¹ Israel, coon¹³ 'in tsá² tya' Dios.

11 Joon lí² lí² xiia²¹gi jin²:

Cwoo¹³ 'naa' 'maai¹³ Ña'ñu¹u' jilee²¹naa' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon faa¹³aa' xiiala feei¹ 'ii jileei²¹ tsá².

12 Joon Isaías gataan¹an jí² do jin²in:

Lawa coon²¹ jmóo³ 'mó² 'e 'yeei²¹ sun¹³ tya' la joon inii¹³ jaain²¹ tsá² jee²¹² jmóo³ Isaí.

Joon ityu²u to² jileei²¹ tsá² jo seein²¹ Israel.

Joon 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel 'e jo cu²-tsi coon¹³ 'ii.

13 Joon nano mí³ii tyani Dios, 'in cwo² jna' 'e sijaan²¹²an', mí³ii wa'a cwo² Dios 'naa' 'e jløø¹³naa' 'áai¹ joon 'e iliseen²¹naa' tyú² coon¹³ 'ii 'wii¹³

ja²mo líi²naa' 'ii. Joon mǫ³ii 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'e lí² un'láa²naa' 'e i'øøi²¹gi-'oo' 'e sijáan²¹²an' ca gasái¹.

14 Joon 'naa' tsaru¹u', tsáa¹mo-tsii 'e 'naa' seen²¹naa' 'e tyúmoo', joon 'øø²¹mo-'oo' jilaa²¹ joon tǫ²moo' cwoo²oo' tsá² cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa'. **15** Pe, tsaru¹u', tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsi Dios tyiia 'e fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ 'e jí² lo coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹, 'e coon¹³ la joon jo 'íin²-'oo'. **16** Gajmaa¹a Dios feei¹-tsi tyiia 'e jmáa³aa jiin¹³ la to² tyu² Jesucristo jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon 'e to² jmóo³oo do 'e cwó³oo 'e júu³ tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon yu to² cwó³oo 'e júu³ lo 'e lí² líin²in 'in tsá² jo seein²¹ Israel do lawa coon²¹ fa¹ 'in nigatyii¹³in Espíritu Tyú² 'e ti¹-tsi Dios.

17 Joon tsu 'wii¹³ líi¹na tsá² tya' Cristo Jesús 'áa¹mo jløø¹³na coon¹³ 'e to² gajmáa³aa tya' Dios. **18** Joon fuu²¹²uu 'naa' jiin¹³ la gajmaa¹a Cristo 'wii¹³ jna wa'a ilí² jmá¹ nuu¹³ tsá² jo seein²¹ Israel. Joon jilaa²¹ 'elo galí² júu³ fo²oo coon¹³ 'e gajmáa³aa. **19** Galí² la joon jon coon¹³ 'ii²¹ tya' lí² joongi tya' milagros joongi coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú². Joon coon¹³ la joon nigacwó³oo júu³ ce jilaa²¹ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo. Nigacwó³oo 'e júu³ lo ca Jerusalén joongi la caain²¹ fuu²¹ ca tyá¹ fu cwoo¹³ lí² sii²¹ Ilírico. **20** Joon nigacwo¹³-tsii 'e cwó³oo 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² lí² jo mo ganúu²un tsá² jiin¹³ cafu xiiala gajmaa¹a Cristo tya' tsá², 'e coon¹³ la joon jo jmóo³oo to² lí² nga'naa¹ tsá² xeei²¹ jmoo¹o to² la lo. **21** Pe la jin² ni jí² tya' Dios:

'In jo mo ganúu²un jiin¹³ coon²¹ naa¹³ cwáain¹ tya' Cristo inúu¹un júu³ tya' 'ido.

Joon in'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'in jo mo ganúu²un cwáain¹ tya'a.

'Tin²¹² Poo² tsáa¹a fu Roma

22 Tsu 'wii¹³ joon jo galí¹ii yafoo¹³na 'naa' xufiin¹³ 'láai² naa¹³ galíiin²¹²na góo³oo. **23** Pe nano niga'yee²¹mo to² tyiia fu lí² taan²¹²na lo. Joon tsu 'wii¹³ nigali'iin²¹²na ca la mo jéei¹ 'áai¹ yafoo¹³na 'naa', **24** 'i¹-tsii yafoo¹³na 'naa' mi ngǫ³na níi³ii fu lí² sii²¹ España. Joon líi²na wa'a ilí² uncoon¹³naa' jna 'e fu¹ 'yuu²na do mi yuui¹³ 'e li'yaai¹-tsii 'e jøø²na 'naa'. **25** Pe nano ningóo³oo 'yuu²na fu¹ níi³ii Jerusalén 'e nicóon³xuu 'e cwo³oo 'in ru¹u' 'in néei¹ do. **26** Tsu 'in tsaru¹u' néei¹ lí² sii²¹ Macedonia coon¹³ 'in néei¹ lí² sii²¹ Acaya niga'i¹-tsi wa'a 'e uncaain²¹xu cuu² 'e síin¹in tya' 'in tsaru¹u' tañíi² néei¹ Jerusalén. **27** Joon 'yaa¹mo-tsi 'e gajmaa¹a la lo tsu lawa 'e røø²mo 'ido. Tsu 'in tsá² jai² líi²i néei¹ Jerusalén do nigajmaa¹a coon²¹ 'e tyú² tya'a 'e jai² líi²i coon¹³ 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel do. Joon 'in tsá² jo seein²¹ Israel do cwáain¹ tya'o 'ná¹ jmáa¹a coon²¹ 'e tyú² tya'a coon¹³ 'in tsá² Israel do. **28** Joon mo ga'yeei²¹ 'e cwáain¹ lo, joon nijoon¹³oo 'e cuu² do, ijúu³uu fu España do, joon yafoo¹³na 'naa' mi ngǫ³na. **29** Joon tsáa¹mo-tsii

igaa¹³ na fu li née¹ naa' i'ii¹³ na' coon²¹ caan²¹ mo 'e cwaai¹³ tya' júu³ tya' Cristo do.

30 Tsaru¹ u', mǐ³ ii tyani² ii' coon¹³ 'e tsáa¹ mo-tsi' Ña'ñu¹ u' Jesucristo joongi coon¹³ 'e 'ii²¹ 'e cwo² o Espíritu Tyú² do jna' 'e 'iin²¹² mo' 'ii, coon¹³ joon mǐ³ ii tyani² ii' 'e cwoo² oo' pí³ yaanaa' caan²¹ mo coon¹³ jna 'e mǐ² ii' tyani Dios 'wii²¹² tyiajna. **31** Mǐ² ii' tyani Dios wa'a iláa² mo jna ja'cwoo²¹ 'in jo jai² líi² néei¹ Judea joon wa'a i'ii²¹ mo røø²¹ 'in tsaru¹ u' néei¹ Jerusalén 'e cuu² tyáan³ aan do. **32** Mǐ² ii' jon, wa' 'iin²¹² in Dios, icwéi¹ na yajøø² na 'naa' jløø¹³ moo joon i'ii²¹ xu 'woo²¹ oo jee²¹² 'naa'. **33** Mǐ³ ii tyani Dios, 'in cwó² 'e seein²¹ tsá² tyú² coon¹³, 'e iuncoon¹³ 'naa'. Amén.

Sii¹ i Poo² 'aai²¹² tsá²

16 **1** Fuu²¹² uu 'naa' wa'a 'ii¹³ naa' coon²¹ tún² 'in tsamí² ru¹ u' Febe. Gauncoon¹³ 'áai¹ 'ido 'in tsá² jai² líi² i Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Cencia. **2** 'Ii¹³ naa' 'ii coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹ u' la tíi² i jmá¹ tsá² la 'oo²¹ ru¹ u' 'in jai² líi² i Cristo. Joon 'naa' uncoon¹³ oon' Febe do coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya'a tsu 'in lo nigauncoon¹³ tsá² fúui¹ 'áai¹ la joongi jon nigauncoon¹³ o jna jon.

3 'Aa²¹² moo' fo² oo fuu² uu' Priscila coon¹³ Aquila 'in nigajmaa¹ a to² tya' Cristo Jesús coon¹³ jna. **4** 'E tooin² 'mó¹ 'ii²¹ tya'a 'e galaai²¹ jna 'e fo² 'e 'ii¹ tyiia ijúun² na do. Joon jna cwóo³ oo 'maai¹³ 'ido joon jon' jiin¹³ jna cwóo³ oo 'maai¹³ pe jileei²¹ tsaru¹ u' 'in jai² líi² i Cristo 'in jo seein²¹ Israel. **5** 'Aa²¹² moo' fo² oo fuu² uu' jileei²¹ tsaru¹ u' 'in jai² líi² 'in licaain²¹ inuu tya' Priscila coon¹³ Aquila do. 'Aa²¹² mo'o fo² oo jon Epeneto, jaain²¹ tsá² 'in 'iin²¹² na 'áai¹ joon 'ii nifu jee²¹² 'in néei¹ li sii²¹ Acaya do ja² mo galíi² i Cristo. **6** 'Aa²¹² mo'o fo² oo María 'in nigajmaa¹ a to² 'áai¹ jee²¹² 'naa'. **7** 'Aa²¹² moo' fo² oo fuu² uu' 'in tsagóo³ oo Andrónico coon¹³ Junias. Caan²¹ mo táa¹ i 'ido coon¹³ jna tsi 'nuñ³ joon tyú² u' cwii¹ in 'in tsá² tya' Cristo 'in líi¹ apóstoles 'ii. Joon jo¹ o galíi² i Cristo la jéei¹ gi jna.

8 'Aa²¹² mo'o fo² oo fuu² uu' Amplias, 'in líi¹ tsaru¹ u' 'in 'iin²¹² na coon¹³ 'e jai² líi² na' Ña'ñu¹ u'. **9** 'Aa²¹² mo'o fo² oo Urbano 'in nigajmaa¹ a to² tya' Cristo Jesús coon¹³ jna'a, la joon jon Estaquis, 'in tsá² 'in 'iin²¹² na. **10** 'Aa²¹² mo'o fo² oo fuu² uu' Apeles, 'in nigacwo³ hii¹ tyú² jilaa²¹ wúu¹ 'áai¹ ganii²¹ i wii¹³ 'e jai² líi² i Cristo. La joon jon 'aa²¹² moo' fo² oo 'in tsá² néei¹ inuu tya' Aristóbulo. **11** 'Aa²¹² mo'o fuu² uu' 'in tsagóo³ oo Herodión. La joon jon fuu² uu' 'in tsá² néei¹ inuu Narciso 'in jai² líi² i Ña'ñu¹ u'. **12** 'Aa²¹² moo' fuu² uu' jon Trifena coon¹³ Trifosa 'in jmoo¹ o to² tya' Ña'ñu¹ u'. 'Aa²¹² mo'o fuu² uu' jon 'in tsamí² ru¹ u' 'in 'iin²¹² na', Pérsida, 'in nigajmaa¹ a to² tya' Ña'ñu¹ u' 'áai¹. **13** 'Aa²¹² mo'o fo² oo fuu² uu' Rufo, 'in tsá² jai² líi² i Cristo 'in 'yu júu³ i 'áai¹, coon¹³ sáa³ o 'in nicalíi¹ lawa sáa³ aa jon. **14** 'Aa²¹² moo' fo² oo fuu² uu' jon Asíncrito, coon¹³ Flegonte,

coon¹³ Hermas, coon¹³ Patrobas, coon¹³ Hermes, coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in taain²¹² coon¹³ 'ii. **15** 'Aa²¹²moo' fuu²uu' jon Filólogo, coon¹³ Julia, coon¹³ Nereo coon¹³ tsamí² ruu²¹i, coon¹³ Olimpás coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líi² 'in taain²¹² coon¹³.

16 'Aa²¹²naa' la 'oo²¹ ru¹u' la jaain²¹ la jaan²¹naa' cuu²uu' caai²¹ ni² ruu²¹naa'. Jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ lo sii¹in 'aa²¹²naa'.

17 Tsaru¹u', mǐ³ii tyani²ii' 'e cóon²oon' cwáain¹ 'in tsá² do 'in jmoo¹o poo²¹² jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e 'ee¹e si jmoo¹o tyuúin²¹ tsá² 'ee joon 'noo¹o tsá² tsaa². Tsu jilaa²¹ 'elo lí' cǐi¹³i lí¹ la niga'e² tsá² 'naa'. Jmaa²aa' coon²¹ coon¹³ 'in tsá² no, **18** tsu 'in tsá² no jo jmaa¹ 'ii²¹ to² tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. 'In tsá² no jmaa¹a 'ii²¹ to² jiin¹³ 'e ijmaa²¹i to² ña'o joon júu³ tya'a 'áai¹ to² joongi 'áai¹ jlóo³ joon coon¹³ júu³ joon cón² too² tsá² jo lí²i. **19** Joon jilee²¹mo ñí² xiiala jmoo² 'naa' núu¹³uun' joon tsu 'wii¹³ joon jløø¹³moo coon¹³ 'naa'. Joon 'iin²¹²na ilíin²naa' tsá² 'in 'yuui¹³ 'e jmá¹ 'e tyú² jon' wa'a 'in jmá¹ 'e gó². **20** Joon 'in Dios 'in jmoo¹o 'e seein²¹ tsá² tyú² tyaní¹i jmoono idyee¹³i 'in 'líi¹³ Satanás 'wii²¹² tíi¹³ii' in'øø¹³naa' 'ii. Cwauncwaai¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa'.

21 Sii¹mo jon 'aa²¹²naa' 'in tsá² sii²¹ Timoteo 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna. Sii¹mo jon Lucio, coon¹³ Jasón coon¹³ Sosípater 'in lí¹i tsagóo³oo.

22 Joon jna-a, Tercio, 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo sǐi³na jon 'aa²¹²naa' lawa tsá² 'in jai² líi²i Cristo jon.

23 'Aa²¹²moo' jon jin² Gayo, 'in fii²¹² 'nú¹ lí tyíin¹³na joon cwoo¹o 'ido jon 'núu¹u' lí licaain²¹ 'in jai² líi²i Cristo. La joon jon sii¹in Erasto 'aa²¹²mo 'naa'. Erasto do lí¹i 'in naní² cuu² tya' fuu²¹ lo. Joon 'in tsaru¹u' Cuarto sii¹in 'aa²¹²moo'.

24 Cwouncwaai¹³ Dios jileei²¹ 'naa'. Amén.

Júu³ lí gatséi¹

25 Joon nano cwoun'goo²¹o Dios 'in lí² jmá¹ 'e pí³gi-'oo' coon¹³ 'e júu³ tyú² tyiia tya' xiiala itiin¹³ tsá². Cwóo³ jna 'e júu³ lo joongi 'e² jna tsá² cwáain¹ tya' Jesucristo. Joon 'e júu³ tyú² do jmoo¹o júu³ 'e júu³ 'uui²¹ gasáa¹a Dios ca la mo 'wiin²¹² juncwii²¹. **26** Pe nano coon¹³ 'e to² tyú² 'in Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo, nigajmaa¹a júu³ coon¹³ 'e jí² tya' Dios 'e gajmaa¹a 'in tsá² 'in nigacwó¹ júu³ tya' la mo jéei¹. Joon 'e júu³ 'uui²¹ do gajmaa¹a Dios 'e cwii¹i jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jo¹o líin²in joon lí² jmáa¹a nuu¹³uun.

27 'Ii²¹mo Dios 'e un'goo²¹o tsá² 'ii 'wii¹³ Jesucristo coon²¹ tøø²mo! Joon jiin¹³ 'ii-o líi¹ Dios 'in ñii²¹²-tsi. Amén.